

KORPEN

Mångkulturellt

Tack!

Den här studien bygger på intervjuer med 51 personer som organiserat, lett, deltagit och inte deltagit i aktiviteter inom ramen för Korpen i Idrottsklivet. Vi vill rikta vårt varmaste tack till alla er som så generöst har delat era tankar och er tid med oss! Det är era erfarenheter och er kunskap som varit förutsättningarna för att vi har kunnat lära oss mer om hur föreningslivet kan betyda mer för fler! Tack också till er som i föreningarna har hjälpt till att möjliggöra intervjuer och kokat kaffe! Tack till personal på Korpens centrala kansli samt kollegor på Mångkulturellt centrum som läst och tyckt till om utkast! Ni har alla möjliggjort att rapporten kunnat slutföras.

Nina Edström och Marit Nygård 11 maj 2026

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	6
Utvalda områden	26
Föreningarna och deras verksamheter	42
Bra grepp om framtiden	73
Referenser	82

**NU
KÖR
VI!**

Sammanfattning

Studien om hur fem olika Korpföreningar arbetat lokalt med regeringssatsningen som gått under namnet Idrottsklivet, syftar till att lyfta fram både framgångsfaktorer och fallgropar för fler att lära sig av för framtidens Korpen. Genom att undersöka fem olika föreningar – både traditionella Korpföreningar och andra till Korpen anslutna föreningar – identifieras mönster kring organisationens synlighet, verksamhetens betydelse och vägen framåt för ett inkluderande föreningsliv. Resultaten sammanfattas nedan under studiens tre vägledande frågeställningar.

1. Vilken kunskap om och förståelse av Korpens organisation och verksamhet, har olika kategorier av studiens målgrupp i utvalda områden?

Kännedomen om Korpen som organisation är generellt låg bland både intervjuade deltagare och andra intervjuade personer som bor i områdena men inte deltar i föreningarnas aktiviteter. Deltagarna kopplar främst sin kunskap till den specifika aktiviteten, såsom simning eller gympa, och den fysiska platsen där den utövas, snarare än till Korpen som nationellt förbund. Information om föreningar och aktiviteter sprids främst genom social interaktion och personliga nätverk mellan vänner, familjemedlemmar och lokala aktörer.

Korpen som varumärke förblir ofta osynligt eller otydligt i de fall där lokala föreningar anslutit sig till förbundet men behållit sina ursprungliga namn. För föräldrar kan bristen på organisationskännedom vara särskilt problematisk, eftersom deras tillit till föreningar är en avgörande förutsättning för att barn, och i synnerhet flickor, ska tillåtas delta.

2. Finner de intervjuade att Korpens insatser inom ramen för Idrottsklivet i de utvalda områdena fått betydelse för individer och lokalsamhälle i termer av sociala resurser?

Korpens insatser har tillvaratagit och utvecklat betydande sociala resurser, vilket i studien omfattar välmående, engagemang och kunskap. På individnivå vittnar deltagarna om förbättrad fysisk och psykisk hälsa, stärkt självkänsla och en upplevelse av att ingå i en glädjefylld gemenskap. Aktiviteter har också lett till intresse för annan träning och i vissa fall till arbete.

För unga personer har aktiviteterna också utgjort alternativa gemenskaper med vuxennärvaro och emotionellt stöd, vilket skapar en motkraft till destruktiva miljöer. Genom att inkludera vuxna kvinnor och mammor skapas viktiga förebilder som fungerar som möjliggörare för nästa generations idrottare. Vidare bidrar föreningarnas pedagogik till en form av social fostran där unga deltagare lär sig ledarskap, tålamod och självreflektion.

3. Vilka rekommendationer för Korpens fortsatta arbete i linje med de tre strategiskt prioriterade utvecklingsområdena kan formuleras?

För att Korpen ska nå målen i sin strategi Fokus Korpen 2032 och spegla samhällets mångfald, formuleras följande rekommendationer:

Finansiering och långsiktig struktur

För att undvika projektifiering av inkluderingsarbetet bör Korpen hålla fast vid en programtanke och skapa en förbundsgemensam finansieringsmodell där subventionerade eller avgiftsfria aktiviteter kan vara ett permanent inslag för målgrupper med svag ekonomi. Som medlem i Riksidrottsförbundet finns därför anledning att verka för samma utveckling där.

Lokal förankring och förtroende

Arbeta relationsskapande gentemot föräldrar och lokala nyckelpersoner samt delta i områdesspecifika nätverk. Föräldrarnas tillit är ofta en förutsättning för barnens, och särskilt flickornas, deltagande.

Arbeta systematiskt med föreningarnas synlighet. Eftersom nätverksrekrytering visar sig vara viktiga för föreningarna, behöver Korpen hitta vägar att nå utanför de redan etablerade nätverken för att inte missa intresserade individer som står utanför de befintliga sociala cirkelarna.

Involvera målgruppen: Varje förening har olika förutsättningar att göra det, men materialet pekar på att många i målgruppen vill bli tagna i anspråk.

Prioritera snabbhet och flexibilitet i utbildningsinsatser

När deltagare visar intresse för att bli ledare bör Korpen prioritera att tidigt erbjuda ledarutbildning för att inte förlora värdefulla deltagare som resurser. Utbildning ses ofta som en belöning och en viktig bekräftelse som i studien visar sig högt värderad, samtidigt som utbildningarna kan vara otillgängliga för personer som har oregelbundna arbetstider eller som studerar och arbetar ”extra”.

Kunskapsbyggande och tydlighet

Följ upp och kunskapa tillsammans samt dokumentera för spridning. Korpen arbetar med träffar för Idrottsklivets projektledare där kunskap delas. Ett lyhört ledarskap på förbunds nivå skapar förutsättningar för lärande trots olika förutsättningar och bygger ett för alla användbart gemensamt kunskapskapital. Ett sådant kan användas operativt för att utveckla stödmaterial till föreningar i deras arbete med lokal förankring.

Systematisera arbetet med att synliggöra Korpens varumärke: Det krävs ett medvetet arbete för att göra Korpens varumärke mer känt och därmed visa på möjligheter till fortsatt engagemang även i nyanslutna föreningar.

Undersök om det finns behov av förtydliganden av Korpens strategier och målsättningar.

Synliggör normer: Korpen kan oberoende av projektmedel fortsätta arbetet med att synliggöra normer och förändra de strukturer som hindrar underrepresenterade grupper från att delta på alla nivåer i organisationen

Inledning

Studien om Korpen i Idrottsklivet har genomförts på uppdrag av Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet (härifrån Korpen) under perioden augusti 2025 till och med mars 2026. Regeringssatsningen som utmynnat i Idrottsklivet syftar till att bidra till meningsfull fritid och att fungera brottsförebyggande i områden som av polisen benämns som utsatta. Syftet med studien Korpen i Idrottsklivet har varit att undersöka hur några Korpföreningar och andra föreningar anslutna till Korpen har arbetat under skilda lokala omständigheter och att lyfta fram både framgångsfaktorer och fallgropar för fler att lära sig av för framtidens Korpen. Korpen uttrycker i sin programförklaring att förbundet ser sig som en lämplig aktör just därför att Idrottsklivets målsättning väl överensstämmer med den strategi för de närmaste åren som organisationen antog 2024. Korpen menar sig ha ett långsiktigt engagemang för inkludering eftersom förbundets föreningar, liksom andra, behöver rekrytera deltagare som kan fortsätta att bära föreningarna.¹ ”Det handlar om föreningens överlevnad” – som en av studiens intervjuade föreningsrepresentanter uttryckte det.

Den ovan nämnda strategin, som fått namnet Fokus Korpen 2032, riktar in sig på tre prioriterade utvecklingsområden, som innebär att Korpen ska stärka föreningsdriven motion, aktivera fler arbetsplatser samt spegla mångfalden i

¹ Hertting och Wagnsson, Smakar det så kostar det. Om föräldrars kostnader för barnens idrott.

samhället. Korpen uttrycker att för detta sistnämnda inkluderingsarbete, krävs att organisationen kan ”synliggöra normer och förändra hindrande strukturer för underrepresenterade målgrupper”. Vidare uttrycks att representationen av underrepresenterade grupper behöver förbättras i verksamhetens alla delar.² Korpen är ett specialidrottsförbund som erbjuder lättillgänglig motionsidrott och specialiserar sig på bredden. Glädje, gemenskap och att alla är välkomna utgör Korpens värdegrund sedan många år tillbaka.³ I ett tidigare strategidokument, Fokus Korpen 2025, stod att läsa att alla platsar och att Korpen är en roligare rörelse (ibid.). Idag vill Korpen vara ”hela Sveriges motionsrörelse” och visionerar om att skapa ”ett friskare och gladare Sverige genom motion”. Värdegrund, verksamhetsidéer och visioner signalerar därmed starkt att organisationen välkomnar alla och erbjuder lättillgänglig verksamhet på ett lättsamt vis.

Idrottsrörelsen (liksom många andra samhällsaktörer) misslyckas med att erbjuda människor jämlik tillgång till verksamhet i bostadsområden som missgynnas av den generella samhällsutvecklingen.⁴ Också Korpen har, trots sin inkluderande tradition, svårigheter att etablera sig i nämnda områden och förbundet ser engagemanget i Idrottsklivet som en möjlighet att utveckla inkluderande färdigheter.

² Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, ”Fokus Korpen 2032”, 6.

³ Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, ”Fokus Korpen 2025”.

⁴ Wolf-Watz, Idrottens etablering i utsatta områden. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning.; Roelofs och Salonen, Insatser i ”utsatta” områden. En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden.

Studiens frågeställningar

Studien har vägletts av följande frågeställningar:

1. Vilken kunskap om och förståelse av Korpens organisation och verksamhet, har olika kategorier av studiens målgrupp i utvalda områden?
2. Finner de intervjuade att Korpens insatser inom ramen för Idrottsklivet i de utvalda områdena fått betydelse för individer och lokalsamhälle i termer av sociala resurser?
3. Vilka rekommendationer för Korpens fortsatta arbete i linje med de tre strategiskt prioriterade utvecklingsområdena kan formuleras?

Den första frågeställningen söker fånga de lokala omständigheter som föreningarna arbetar i. Den är formulerad ur uppdragsgivarens perspektiv för att undersöka hur Korpen som organisation och varumärke kan stärkas genom medverkan i Idrottsklivet. I studien "vänds" också på frågeställningen så att uppmärksamhet även riktas mot hur väl rustade föreningarna är att arbeta i områdena.

Den andra frågeställningen fångar hur de lokala praktikerna kan bidra till statens mål om att vara en del i det arbete som kan förebygga att barn och unga i de utvalda områdena dras in i kriminalitet. Med sociala resurser avses här välmående, engagemang och kunskap på både individuell och områdesnivå. Den tredje frågeställningen samlar ihop studiens slutsatser till rekommendationer eller inspiration för framtidens Korpen.

Bakgrund

”För en satsning på brottsförebyggande arbete avsätts 100 000 000 kronor fr.o.m. 2023.” (prop2022/23:1:165)

Regeringen fattade i mars 2023 beslut om att ge Riksidrottsförbundet ett bidrag på 100 miljoner kronor för att öka antalet idrottsföreningar samt barn och unga i så kallade utsatta områden som deltar i föreningsledd idrottsverksamhet. I ett pressmeddelande skriver regeringen att det är ”viktigt att antalet idrotts- och ungdomsledare som verkar i dessa områden ökar och att man kan erbjuda deltagarna en mer aktiv, inkluderande och meningsfull tillvaro”. Här lyfts också hur idrottsrörelsen under många år bedrivit ett viktigt arbete för integration och minskat utanförskap. Detta, menar regeringen, är en del av det brottsförebyggande arbetet och behöver stärkas.⁵

Riksidrottsförbundet, paraplyorganisationen för Sveriges idrottsrörelse, har myndighetsansvar och fördelar de medel som regeringen beslutar, efter att ha formulerat mål och arbetssätt utifrån regeringens uttryckta syften.⁶ Sedan tidigt 2000-tal har satsningar som uppmärksammat ojämlikt deltagande bland barn och unga utifrån deras socioekonomiska förutsättningar, avlöst varandra.⁷ Denna senaste regeringssatsning - att ”utveckla idrottsverksamhet främst för barn och unga i utsatta områden” lanserade Riksidrottsförbundet under 2023 som Idrottsklivet.

5 Prop.2024/25:1, ”Regeringens Budgetproposition Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid”.

6 Wolf-Watz, Idrottens etablering i utsatta områden. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning.

7 Edström, Följ Projekt Storstad; León Rosales, Att vägra förminskas.

Förbundet bjöd in såväl Specialidrottsförbund (SF) som RF-SISU distrikt att ansöka om medel att fördela till sökande medlemsföreningar. Syftet, att stärka föreningsidrotten i områden som polisen betecknar som utsatta, för att främja inkludering, öka trygghet samt bidra till det brottsförebyggande arbetet, anges i den mall som varje deltagande förbund fyller i. Dessa utgör sedan förbundens programförklaringar och kopplar via en bilaga samman Idrottsklivet med ett antal principer, bl. a. med den för tillfället rådande strategin för hela idrottsrörelsen (från och med år 2026 Svensk idrott 2035).⁸ I programförklaringen tydliggörs att Idrottsklivet inte ska förstås som ett projekt utan som ett långsiktigt och hållbart program. Detta trots att det vid tiden för lanseringen av Idrottsklivet inte stod klart att satsningen skulle vara mer än tre år. I regeringens budget inför år 2025 beskrivs däremot stödet för Idrottsklivet som permanent.

Vid tiden för studiens genomförande deltog enligt Riksidrottsförbundet fjorton specialidrottsförbund och elva RF-SISU distrikt. Tillsammans ska de bidra i arbetet för att:

- Öka antalet personer, främst barn och unga, som bor i angivna områden som deltar i föreningsledd idrottsverksamhet.
- Öka tillgång till stabil idrottsverksamhet i de angivna områdena.
- Öka antalet ledare som verkar i angivna områden.
- Bidra till en meningsfull och aktiv fritid för fler barn och unga.

De målgrupper som Idrottsklivet riktar sig till utgörs av:

- Barn, ungdomar och i förekommande fall vuxna bosatta i angivna områden.
- Ledare i aktuella föreningar.

⁸ Riksidrottsförbundet har sedan 2017 också årligen fördelat 14 mkr till arbete i så kallade segregerade områden och hade inför 2026–2027 tagit fram en tvåårig strategi för hur idrottsrörelsen ska arbeta i områden med "socioekonomiska och föreningsidrottsliga utmaningar". De 14 miljonerna, som var riktade till RF-SISU distrikten ströks dock ur regeringens budget för 2026.

Korpen är ett av de specialidrottsförbund som är med i Idrottsklivet. I nästa avsnitt presenteras Korpens ambitioner för sitt deltagande.

Korpens planer för Idrottsklivet

Korpen skriver i sin programförklaring 2024 att målsättningen för deras arbete i Idrottsklivet är att:

- Öka antal ungdomar och vuxna 13 år och äldre i angivna områden som har en meningsfull fritid. För att lyckas med det beskriver Korpen att det behövs ett flexibelt arbete utifrån varje förenings förutsättningar där målgruppen är ordentligt involverad och där arbetet sker med ett långsiktigt perspektiv. Förbundet behöver också stödja deltagande föreningar bl. a. genom att arbeta nära dem och anordna nätverksträffar med fokus på kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte.
- Öka antalet ledare (organisations- och aktivitetsledare samt funktionärer) som verkar i angivna områden. Här beskrivs i programförklaringen att föreningarna själva anger hur de tänker arbeta med rekryteringen, men förbundet pekar ut att fokus ska riktas mot att rekrytera ledare från de utvalda områdena. Korpen centralt stöttar med ledarutbildningar för unga ledare som ska verka i desamma.
- Öka inkludering och mångfald inom Korpen. Här är ambitionen att alla Korpens föreningar ska få ta del av föreläsningar och träffar. Även på central nivå genomförs ett inkluderings- och mångfaldsarbete enligt programförklaringen. Som exempel på sådant arbete ges att förbundet ser över rekryterings- och nomineringsprocesser men också hur Korpen kommunicerar och vilka som syns inom Korpen.
- Öka antal föreningar som har ett proaktivt trygghetsarbete. Korpen skriver att organisationen ska lägga fokus på det proaktiva trygghetsarbetet och att föreningar

i Idrottsklivet blir piloter men att arbetet vänder sig till alla Korpens föreningar.

Vid tiden för studiens genomförande har elva Korp-föreningar och andra föreningar anslutna till Korpen varit aktiva i Idrottsklivet, varav fem deltar i den här studien. Deltagande föreningar har fått lämna in ansökningar där de redogör för vilka insatser de planerar och de kostnader de söker täckning för.

Om satsningar och studier av idrott för integration

Idrott i tidigare satsningar för integration

Idrott för integration har en lång historia, liksom idrott för många andra samhällsändamål så som god folkhälsa och demokratisk fostran.⁹ Statens stöd till idrottsrörelsen vilade tidigare på idén om frihet under ansvar. Parallellt med senare tiders samhällsutveckling mot mer resultatstyrning, kom också stödet till idrottsrörelsen att ges mer explicita målsättningar och återrapporteringskrav.¹⁰

År 2003 anslog regeringen en miljard kronor för idrottsrörelsen att genom satsningen Handslaget under fyra år öppna idrotten för fler barn och unga som inte var föreningsaktiva, framför allt flickor. Satsningen syftade även till att hålla nere avgifter och att arbeta förebyggande mot droger. Mycket blev gjort, noterar utvärderingar, men särskilt insatser för flickors idrottande hade svårt att få finansiering genom projektet. Satsningen led av svag organisering, inte minst avseende bedömningskriterier för ansökningar och dokumentation. Därav kom utvärderingsarbetet att bli spretigt och satsningens resultat svårbedömt.¹¹

Handslaget följdes av det ännu större Idrottslyftet som genomfördes under perioden 2007 – 2019. Under satsningens första period (2007–2011) anslog staten 2 miljarder kronor, varpå medlen gick in i den reguljära finansieringen och inriktningen blev en del av idrottsrörelsens strategi Idrotten vill. Inte heller

9 Norberg och Peterson, "Det implicita kontraktet mellan staten och idrottsrörelsen", del 10.

10 Norberg och Peterson, "Det implicita kontraktet mellan staten och idrottsrörelsen", del 10.

11 Eriksson m.fl., Handslaget - från idé till utvärdering. Om projekt, ekonomi och verksamhet.

här är forskarna nöjda med vad satsningen åstadkom. Kritiska analyser av idrott och segregation slår fast att trösklar sänktes i satsningen men få blev över dem.¹² Däremot ansågs förbunden ha blivit duktigare på att administrera den här typen av satsningar.

Idrottens Storstadssatsning var en riktad statlig insats som pågick under perioden 2016–2018. De RF-SISU distrikt som rymmer Göteborg, Malmö, Stockholm och Södertälje organiserade och genomförde olikartade projekt för att stärka föreningsidrotten i avgränsade geografiska områden där behoven bedömdes som särskilt stora i de nämnda storstäderna.¹³

Forskare lyfter fram idrottens Storstadssatsning som en viktig lärdomsperiod eftersom Riksidrottsförbundet utvecklade verktyg för att på stadsdelsnivå bättre analysera var behoven var som störst. Inte heller denna satsning lyckades utveckla hållbara strukturer för idrott i de aktuella områdena.¹⁴ På samma vis som i Idrottsklivet betonades att satsningen inte var ett projekt utan ett program i linje med den rådande strategin för Idrottsrörelsen.¹⁵ Detta kom till viss del att besannas då satsningen övergick till att bli Idrott i segregerade områden för vars insatser regeringen riktat 14 miljoner kronor årligen fram till och med 2025. I juni 2025 tog Riksidrottsförbundet beslut om en strategi för att långsiktigt föra de två modellerna för detta slags arbete samman.¹⁶

Forskare varnar till sist för att satsningar av den typ som här har redovisats riskerar att reproducera segregationen om den inte aktivt utmanar de gränser som vi skapar genom talet om områden som utsatta.¹⁷ Att erbjuda idrottande på trygga mötesplatser kan lindra negativa effekter av segregation, men parallellt behöver

12 Norberg m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

13 Edström, Följ Projekt Storstad; Norberg m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

14 Norberg m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

15 Edström, Följ Projekt Storstad.

16 Riksidrottsförbundet, "Strategi för idrottsrörelsens arbete i områden med socioekonomiska och föreningsidrottsliga utmaningar."

17 Ekholm och Dahlstedt, "(Re)Forming the in-/outside: On place as a governable domain through sports-based interventions".

deltagare få möjlighet att skapa motberättelser om sina platser. De förespråkar en idrottspedagogik där deltagarna kan utveckla ett eget kritiskt medvetande kring sin sociala situation.

Forskning om Idrottsklivet

Riksidrottsförbundet utlyste under hösten 2023 forskningsmedel för att genomföra studier av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning samt av dess lokala praktiker.

Den förstnämnda genomförde Olov Wolf-Watz under 2024.¹⁸ Han slår fast att Riksidrottsförbundet i sina förberedelser inför satsningen av satsningen gjort många genomtänkta val som bygger på tidigare kunskap inom fältet. Han bekymrar sig dock för att det fortfarande inte finns tillräckligt goda förutsättningar för att bygga och dela kunskap inom rörelsen. Detta menar han beror på att Idrottsklivet är ett mellanting mellan att vara en intervention som direkt blir värdefull för deltagarna, och en utvecklingsinsats som systematiskt utvecklar arbetssätt och metoder för att föreningar i framtiden på ett effektivt sätt kunna implementera dem i verksamheterna. Vad som krävs, menar han, är att aktörerna arbetar mer systematiskt med att dokumentera, följa upp och utvärdera Idrottsklivets erfarenheter. Så, menar han, kan de organisationer som är del av Idrottsklivet bygga upp ett gemensamt kunskapskapital.

På uppdrag av Riksidrottsförbundet genomförde René León Rosales under 2024 och 2025 en studie av Idrottsklivets lokala praktiker.¹⁹ I studien intervjuas barn, unga, föräldrar, föreningsföreträdare och idrottskonsulenter för att identifiera vad som utgör en idrottspedagogik som gynnar barns och ungas föreningsidrottande i missgynnade områden.

¹⁸ Wolf-Watz, Idrottens etablering i utsatta områden. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning.

¹⁹ León Rosales, Att vägra förminskas.

De intervjuade förklarar det låga deltagandet i föreningsidrott främst med hushållens begränsade ekonomiska resurser, bristande föreningsvana kopplad till generation och migration och att familjer kan behöva prioritera studier framför fritidsaktiviteter.

I analysen finner León Rosales att framgångsrika arbetssätt kan vara av både materiella/organisatoriska och sociala slag. Att hålla nere avgifter och att erbjuda prova-på-verksamhet sänker trösklar. Föreningar kan behöva stöttning med administration och ekonomi, särskilt de som är lokalt organiserade och ofta har begränsade resurser. Till de materiella/organisatoriska framgångsrika arbetssätten räknar han också samverkan med lokala aktörer som skolor, fritidsgårdar och andra genom vilka det går att nå barn och föräldrar. På den sociala sidan lyfter han vikten av lokal förankring genom långsiktiga och tillitsfulla relationer. Detta förutsätter ledare med hög social kompetens och ett inkluderande förhållningssätt där barnen bemöts med bekräftelse och respekt. Studien visar även att föreningars socialt stärkande aktiviteter, såsom läxhjälp och studiebesök, kan öka ungdomars delaktighet och samhällsliga förankring.

Metod och material

Studien om Korpen i Idrottsklivet bygger till allra största delen på 43 semistrukturerade intervjuer med ett icke slumpvis skapat urval om totalt 51 intervjupersoner. Föreningsrepresentanterna hjälpte till med att introducera studien till deltagarna och i vissa fall bokade in dem för intervjuer. Detta tillvägagångssätt kan ha påverkat vilka röster som kommer fram i studien och hur kritiska de kom att bli. Intervjuerna genomfördes både som enskilda intervjuer och i fem fall i grupper om mellan två och fyra personer. Tre kategorier av intervjupersoner identifierades för studien: föreningsrepresentanter, deltagare i aktiviteter som möjliggjorts av Idrottsklivet samt personer som bor i de utvalda områdena, tillhör målgruppen men som inte deltar. Personer i den sistnämnda

kategorin har valts ut för att de kan bl. a. bidra med värdefull kunskap om prioriterade alternativa aktiviteter eller vad som hindrar deltagande i Korpen specifikt.

Semistrukturerade intervjuer vägleds av en tematiskt indelad intervjuguide, som inte nödvändigtvis följs strikt. Den intervjuades erfarenheter, kunskaper, position i sammanhanget men också interaktionen mellan intervjuare och intervjuad får därmed betydelse för med vilken tyngdpunkt de olika temana behandlas i intervjuerna. Även nya frågeområden kan beträdas och få betydelse för hur intervjuer och studien utvecklas. Intervjuguiden har utvecklats i dialog med uppdragsgivaren för att säkerställa att den är rimlig också utifrån de förkunskaper om Korpen som centrala företrädare har.

Deltagande och observationer har skett vid en projektledarträff och vid en utbildning av ledare, då anteckningar förts och möjligheter till att delta i diskussioner och att ställa frågor har funnits.

Genomförande

I slutet av sommaren 2025 påbörjades arbetet med att författa informationsbrev för samtycke, kontakta föreningsrepresentanter och att ta fram intervjuguides för olika kategorier av intervjupersoner. Två föreningsföreträdare, fem deltagare och tre personer ur Idrottsklivets målgrupp, men som inte deltar i Korpens aktiviteter, bokades för intervjuer i var och en av de utvalda föreningarna. Den sistnämnda kategorin benämns härifrån för enkelhets skull ibland som ”grannar”, även i de fall målgruppen finns utspridd över flera bostadsområden.

Sammanlagt 51 personer har sedan intervjuats och det har i första hand varit grannarna som valt att bli intervjuade tillsammans med varandra. Intervjuerna genomfördes under perioden oktober – december 2025. De har genomförts vid

fysiska möten förutom i ett fall då ett digitalt möte genomfördes i stället. De fysiska mötena skedde på fik, i föreningslokaler, i kommunala lokaler för olika verksamheter samt hemma hos deltagare och representanter. Deltagare och grannar erhöll biobiljetter som tack för att de delade sin tid och sina tankar med Mångkulturellt centrum och Korpen.

I ett tidigt skede av studien fick Mångkulturellt centrum möjlighet att presentera studien för samtliga projektledare och vid samma träff också hålla i en programpunkt. På så vis fick intervjuare och projektledare en möjlighet att bekanta sig med varandra något innan intervjuperioden börjades. I och med att de deltagande föreningarna finns utspridda över landet genomfördes intervjuerna relativt koncentrerat till några perioder i varje stad. De deltagande föreningsrepresentanterna tog ett stort ansvar för att presentera studien för sina aktivitetsdeltagare med hjälp av det informationsblad som tagits fram. När tillfrågade aktivitetsdeltagare/medlemmar valde att delta i studien bistod föreningsrepresentanter med att med att boka in dem och ytterligare föreningsrepresentanter för intervjuer. Flera kunde också bistå med att boka in "icke-deltagare" för intervjuer, medan andra föreningsrepresentanter kunde hänvisa till lämpliga lokala samlingsplatser för Mångkulturellt centrum att fortsätta söka intervjupersoner.

Värt att nämna är att föreningarna själva valde vilka föreningsrepresentanter som ansågs bäst lämpade att i studien företräda dem. Det betyder att intervjuade företrädare kan vara ledare, anställda, styrelseledamöter eller administratörer. I varje förening har den som är föreningens kontaktperson för Idrottsklivet deltagit i studien. Efter intervjuperioden transkriberades samtliga intervjuer.

Analys

Efter att intervjuerna hade transkriberats genomfördes en systematisk närläsning av det samlade materialet. I detta skede identifierades och markerades utsagor, resonemang och beskrivna händelseförlopp som bedömdes vara analytiskt

relevanta. Dessa textpartier kodades och sammanfördes därefter i preliminära tematiska kategorier, vilka successivt prövades, justerades och förfinades i takt med den fortsatta genomgången.

Den fortsatta bearbetningen genomfördes med tematisk analys som övergripande analysram. Tematisk analys är en etablerad metod för att strukturera och synliggöra återkommande mönster och meningsbärande teman i kvalitativt material, exempelvis intervjuer. Metoden möjliggör en transparent och systematisk organisering av materialet, vilket i nästa steg ger underlag för tolkning och diskussion i relation till studiens teoretiska utgångspunkter.

Studiens lokala föreningar

Fem föreningar har alltså deltagit i undersökningen, och dessa har av etiska skäl anonymiserats i denna framställning. Också de platser där föreningarna verkar har fått namn som inte överensstämmer med verkligheten. Nedan presenteras samtliga föreningar och deras verksamheter.

Korpen Storastad

I Storastad har föreningen flera anläggningar men aktiviteterna inom ramen för Idrottsklivet sker både i en simhall i Storastads centrala delar där det erbjuds vattenträning och simundervisning samt i hyrda lokaler i Åhällan och Kulltorp för pass med funktionell träning. I de senare stadsdelarna erbjuder föreningen cirkelträning/funktionell träning/gympa mellan en och två gånger i veckan beroende på tillgång till ledare. De senare träningsformerna har under 2025 letts av två ledare från Åhällan, varav en slutat under hösten. I Kulltorp ges också senioryoga. All verksamhet inom ramen för Idrottsklivet vänder sig i Storastad till kvinnor.

Föreningen hade även försökt att få i gång verksamhet i ytterligare ett missgynnat

område, Stenslätt, men hade vid tiden för studien inga aktiviteter där. Flera av stadens områden där den socioekonomiska situationen är problematisk ligger nära varandra och föreningen ser att även kvinnor från Stenslätt deltar där det erbjuds verksamhet.

Uppgiften att samordna aktiviteterna inom Idrottsklivet har Korpen Storastads verksamhetskonsulent Tina. Medlen från Idrottsklivet finansierar hennes tjänst till 20%, ledararvoden samt de lokaler som är nödvändiga för aktiviteterna. Förutom att administrera och organisera Idrottsklivet håller hon i pass i Kulltorp och i den reguljära verksamheten. För deltagare i aktiviteter som möjliggörs av Idrottsklivet kostar ett årsmedlemskap 100 kronor och 150 kronor per termin och aktivitet (900 SEK kostar jämförbara aktiviteter för en termin i föreningens ordinarie prislista). Planen var att våren 2026 höja aktivitetsavgiften med 50 kronor per termin. Föreningens reguljära och jämförbara aktiviteter bedrivs under beteckningen bostadsnära träning och skiljer sig enligt verksamhetskonsulenten inte nämnvärt från insatserna som genomförs inom ramen för Idrottsklivet. Tina ser att många i målgruppen är ovana vid fysisk träning och menar att det främst är svårighetsgraden på aktiviteterna som anpassas. Den främsta skillnaden mellan de olika erbjudandena är att det kostar betydligt mindre att delta i Idrottsklivets aktiviteter och att de håller aktiviteter i de aktuella områdena.

Kvinnoföreningen i Närstad

Aktiviteter i föreningen har tills nyligen enbart vänt sig till kvinnor. Föreningen började som ett arbetsintegrerat socialt företag som på grundarens initiativ ändrade organisationsform. Föreningen har sin hemvist i Viken som är det område i Närstad som av polisen betecknas som utsatt. De aktiviteter som erbjuds inom ramen för Idrottsklivet riktar sig främst till kvinnor och deras barn och unga tonåringar. I Närstad finns inget "Korpen Närstad" men en idrottskonsulent uppmuntrade Kvinnoföreningen att ansöka om att bli en del av Korpen år 2023. Kvinnoföreningen hade sedan några år bedrivit cykelkurser och föreningen såg att den kunde passa in hos Korpen.

Föreningen erbjuder idag, inom ramen för Idrottsklivet, simning, mamma-barngympa, parasport och cykling. Några av kvinnorna som var med i det sociala företaget är numera i stället anställda av föreningen. Emma är en av dem och har en del av sin halvtidstjänst finansierad av Idrottsklivet för att samordna verksamheten och deltagarna. Emma håller i parasporten för barn och unga varannan söndag medan simundervisningen leds av Eva och en styrelsekollega som kommer från området. Ingen av dem har formell utbildning i simundervisning, men Eva menar att deltagarna gör snabba framsteg och lär sig simma förvånansvärt snabbt. Styrelsekollegan stod, enligt uppgift vid tiden för intervjun, inför att genomgå en ledarutbildning genom Korpen. Föreningen erbjöd under hösten 2025 simning till fyra grupper om totalt femtio deltagare.

Cykelkurserna har kurstillfällen en gång i veckan och leds av deltagare som själva lärt sig cykla i föreningen. Mamma-barn-gympan ges en gång i veckan på torsdagskvällar och leds av en av de anställda kvinnorna. Aktiviteten innebär att de gympar tillsammans en timme samt fikar och pysslar eller läser något tillsammans efteråt. Ledarna och deltagarna är alltså främst kvinnor i området men även män har börjat efterfråga aktiviteter. En ung kille, Omar som är 16 år, har klivit fram som ledare. Ingen av dem hade vid tiden för intervjun hunnit genomgå någon ledarutbildning. Föreningen håller språkcafé på måndagar och trygghetsvandringar under veckan på dagtid med uppmärksamhet exempelvis på att barn ska känna sig trygga på sin hemväg från skolan.

Att vara medlem i föreningen kostar 200 kronor för ett år medan aktiviteterna inom Idrottsklivet är gratis för deltagarna. Föreningen har ingen egen lokal för sina aktiviteter utan exempelvis föreningens språk-café bedrivs på en kommunal mötesplats.

Ungdomsföreningen i Närstad

Ungdomsföreningen i Närstad har sin lokal mitt i centrala staden, något som möjliggörs av att en myndighet står för lokalhyran. Inte heller Ungdomsföreningen startade som en idrottsförening, men anslöts till Korpen i samband med lanseringen av Idrottsklivet. En idrottskonsulent med god lokalkännedom hade

noterat föreningens förmåga att attrahera många ungdomar från Viken och menade att föreningen skulle bli en viktig aktör i det lokala Idrottsklivet. Idag erbjuder föreningen simning, dans, fotboll och tillfällen för idrott av det slag deltagarna önskar för stunden. De stöttar också en Skol IF i Viken med ledare. Föreningens aktiviteter hålls både i Viken och på andra håll i staden. Föreningsföreträdarna menar att unga också behöver ta sig ut ur sitt område, men under trygga former. De håller därför en del av sina aktiviteter i en hall i en annan del av staden på söndagskvällar. Fotbollen riktar sig till femtonåringar där det främst är killar som deltar. Dans och simning erbjuds till barn i tolv- till trettonårsåldern i första hand, men även äldre ungdomar som är ovana simmare kan få delta för att öva upp simvanan. Antalet deltagare i de olika aktiviteterna varierar, där fotboll är mest populärt och kan dra femtio fotbollssugna en söndag. Dansdeltagarna är färre, mellan sju och femton tjejer brukar delta och i november 2025 fanns för tillfället ingen dansgrupp i Viken.

För att samordna aktiviteter inom ramen för Idrottsklivet har Sofia anställts som ungdomsstrateg på 30% av en heltid, med fokus på idrott och hälsa. Sofia, som själv "varit ungdom" i Ungdomsföreningen, har ingen formell idrottsledarutbildning men är intresserad av idrott och ungas delaktighet. Idrottsaktiviteterna leds av unga ledare som timavlönas och några har deltagit i ledarutbildning som arrangerats av Korpen.

Sedan tidigare är Yonas anställd, som också han började i föreningen som deltagare. Han formulerar sin kompetens för att arbeta med målgruppen som ett resultat av hans förenings- och uppväxthistoria och att han själv idag bor i Viken. Utöver idrottsaktiviteter erbjuder föreningen utbildningar och workshops inom framför allt kulturproduktion. Coachning av unga för entreprenörskap kan sägas vara en del av föreningens verksamhetsidé. Att bli medlem i föreningen kostar 100 kronor för ett år medan aktiviteterna är gratis för deltagarna.

Föreningens grundare har tagit fram en utbildning för sitt ledarkoncept i ungdomsverksamheter, en utbildning som Korpen nu erbjuder till sina föreningar som en del av Idrottsklivets centrala insatser för inkludering.

Kvinnligt nätverk i Närstad

Kvinnligt nätverk startades av Amira och hade hållit träffar och aktiviteter under 2023. År 2024 ansökte nätverket vid föreningsbildningen om att bli en del av Korpen och Idrottsklivet. Tanken med att samla kvinnorna var inledningsvis att många av kvinnorna i Amiras nätverk, likt Amira som själv är jurist, var välutbildade, samtidigt som de av olika anledningar inte hade ett arbete i Sverige. Föreningens målgrupp utgörs av kvinnor i Närstad och omgivande kommuner och nätverkets deltagare har ofta flyktningbakgrund och då främst från länder i Västasien. Föreningen erbjuder vid tiden för studien tre grupper simundervisning och mamma-barn-gympa. Två gånger i månaden hålls kvällar som inleds med föreläsning på något tema som ledarna anser vara relevant för, eller som efterfrågas av, deltagarna. Därpå fikas det och sedan blir det dans, exempelvis zumba som uppges vara populärast. Föreningen erbjuder även hantverkscafé där deltagarna lär sig tekniker samtidigt som angelägna ämnen avhandlas, framför allt inom rättighetsfrågor av olika slag. Aktiviteterna hålls oftast i ett studieförbunds lokaler inne i Närstad, även om de hållit hantverksaktiviteter också i Viken. Föreningen har vuxit fort sedan föreningsbildningen, från att ha varit 20 nätverksskvinnor till ungefär 100 deltagare som kommunicerar via en chatgrupp.

Simningen genomförs i samarbete med det lokala simsällskapet där en deltagares dotter arbetar som simlärare och står för undervisningen. Genom Korpen har Kvinnligt nätverk fått ledarutbildningar men också stöd för föreningsadministration.

Korpen Grannstad

Föreningen har verksamhet i två kommuner och det är i den större av dem som verksamhet inom ramen för Idrottsklivet bedrivs. Föreningen erbjuder mamma-träning två gånger i veckan och barnvagnsträning utomhus en gång i veckan. Båda aktiviteterna hålls i anslutning till Öppna förskolorna i Kohagen och Storbäcken – två områden som polisen betecknar som särskilt utsatta. I ytterligare ett område, Backen, erbjuds träning för kvinnor i alla åldrar i samverkan med en organisation

som vänder sig till mammor. Föreningen erbjuder också träning i samverkan med en lokal etniskt orienterad förening och i en kyrka i Storbäcken. Passen leds av Helena och Camilla som är utbildade och erfarna Korpen-instruktörer. Helena, som samordnar och administrerar Korpen Grannstads alla aktiviteter, är föreningens verksamhetschef sedan år 2000, men har varit Korpens sedan barnsben.

Efter pandemin valde föreningen att lämna sin lokal för att spara pengar. Föreningsadministrationen sköts sedan dess hemifrån medan hallar hyrs för föreningens öppna aktiviteter. Föreningen säljer också instruktörstjänster till arbetsplatser och har med ett företag en överenskommelse om att också få använda företagets hall för seniorträning med mera.

Målgruppen för Idrottsklivet i Korpen Grannstad är kvinnor som bor i de utvalda områdena och Helena har lång erfarenhet av att arbeta i dem, då flera statliga interventioner föregått denna. Camilla, däremot, är ny på "området" och förklarar att arbetet med att leda verksamhet i Kohagen och Storbäcken därför är mycket lärorikt för henne. Helena förklarar att föreningen har valt att lägga Idrottsklivet-resurserna på att söka etablera sig i de aktuella områdena, snarare än att samla kvinnor i lokaler mer centralt vilket exempelvis simundervisning skulle kräva.

Årsmedlemskap i föreningen kostar 75 kronor. Alla aktiviteter som erbjöds under hösten 2025 inom ramen för Idrottsklivet var gratis för deltagarna i de fall de riktades till mammor. Föreningen får inte ta betalt för aktiviteter i öppna förskolans lokaler, men planerade att börja ta försiktigt betalt för aktiviteterna i Backen inför 2026. Priset för de jämförbara reguljära träningstillfällena är med klippkort 105 kronor per tillfälle.

Studiens intervjuade deltagare och deras grannar

I Korpen Storastad intervjuades fem kvinnliga deltagare i åldrarna 32–72 år. Ingen av dem har vuxit upp i Storastad, men de har alla bott där i några år. Den yngsta av dem är uppvuxen i Sverige. Fyra kvinnor boende i Stenslätt intervjuades också. De hade alla själva invandrat till Sverige och var i åldrarna 37–59 år.

I Kvinnoföreningen i Närstad intervjuades tre tjejer och en kille i åldrarna 11–19 år som alla deltog i föreningens aktiviteter. Tre killar i åldrarna 15–17 år, som inte deltog i några föreningsverksamheter intervjuades också. De flesta som intervjuades i anslutning till Kvinnoföreningen hade vuxit upp i Viken och några hade migrerat till Sverige som små barn.

I Ungdomsföreningen i Närstad intervjuades fyra tjejer och två killar som alla deltog i föreningens aktiviteter. De var i åldrarna 15–18 år och ett par hade vuxit upp i Viken, medan de andra migrerat till Sverige och Närstad när de var så pass stora att de hade minnen från där de föddes. Två killar och en tjej som inte deltog i Ungdomsföreningens aktiviteter intervjuades och var alla 16 år och uppvuxna i Närstad.

Kvinnligt nätverk i Närstad samlade vuxna kvinnor och för studien har fyra av deras aktivitetsdeltagare och tre som inte deltar i nätverket, intervjuats. De var i åldrarna 19–50 år och var bosatta runt om i Närstad. De yngsta var uppvuxna i Närstad, övriga hade invandrat till Sverige, i de flesta fall som flyktingar.

Korpen Grannstad samlade också vuxna kvinnor och fem av dessa intervjuades för studien. De var i åldrarna 32–63 år och bodde i närheten av eller i de aktuella områdena. Det gjorde också de som inte deltog i Korpens aktiviteter i de aktuella områdena, men som träffades på den öppna förskolan där aktiviteter erbjöds. De var alla tre runt trettio år.

I intervjuerna ställdes frågor om uppväxtort, varför också födelseort aktualiserades. Många av de som intervjuats i den här studien har lämnat sina hemländer på grund av krig och födelseländerna ligger vanligen i Västasien. Utbildningsbakgrunden bland de vuxna kvinnorna i de olika föreningarna och deras närområden är varierad, men präglas ofta av en hög utbildningsnivå från ursprungsländerna kombinerad med pågående studier i Sverige. En närmare beskrivning av studiens intervjuade deltagare och grannar återfinns som bilaga.

Studiens begränsningar

Denna studie bygger på kvalitativa intervjuer och syftar till att belysa hur Korpens arbete inom Idrottsklivet uppfattas av deltagare, närboende och föreningsföreträdare i ett antal lokala sammanhang. Studien kan därmed identifiera upplevda betydelser, möjliga mekanismer och centrala utmaningar, men den kan inte mäta faktiska brottsförebyggande effekter eller fastställa kausala samband mellan deltagande i verksamheten och förändringar i kriminalitet eller trygghet. Inte heller kan studien avgöra verksamheternas långsiktiga hållbarhet, eftersom materialet fångar en avgränsad tidsperiod i en satsning som fortfarande är under utveckling.

Utvalda områden – kunskap om och förståelse av platsen

De föreningar som ingår i den här studien verkar i städer som liksom många andra präglas av etnisk och ekonomisk segregation. Detta betyder också att människor som lever i städerna gör det under ojämlika livsvillkor. De områden som föreningarna ska verka i är stigmatiserade och de som bor där bemöts ofta utifrån ett bristperspektiv och omgivningens fördomar. Detta påverkar invånarnas vardag och kan skapa vad León Rosales benämner som en upplevelse av samhällelig distans.²⁰

Målgrupperna för Korpens verksamhet inom ramen för Idrottsklivet är människor som bor i sådana stigmatiserade områden, och ett av målen är att deltagarna ska bli delaktiga i Korpens olika verksamheter på organisationens olika nivåer.

I studien av Idrottsklivets lokala praktiker identifierar León Rosales några centrala utgångspunkter som föreningar som lyckas med att nå barn och unga med föreningsidrott i strukturellt missgynnade områden har gemensamma. Sådana aktörer visar på lyhördhet för området, utgår från ett resursperspektiv på området samt ser idrott som ett medel för social utveckling.²¹

Han menar att föreningars förmåga till lokal förankring framstår som grundläggande för att de ska kunna bidra till att motverka att de barn och unga som växer upp i områden som de som fokuseras här, upplever sig stå utanför samhället. Studien tyder också på att lokal förankring är nödvändig för att stärka föreningsidrotten i missgynnade områden. Här ska lokal förankring förstås som att verksamhet bärs upp av aktörer som lyckas utveckla tillitsfulla sociala relationer mellan varandra och inte nödvändigtvis enbart på idrottens område. Han menar att lokal förankring i idrottsföreningarnas verksamhet innebär att utgå från den

20 León Rosales, Att vägra förminskas.

21 León Rosales, Att vägra förminskas.

verklighet som präglar vardagen i dessa områden samt att betrakta området som en resurs och en förutsättning för föreningens arbete. Området ska i detta sammanhang förstås som den geografiska platsen och de människor som bor och verkar där.

Ett sådant närmande som León Rosales föreslår – om föreningen inte redan är etablerad på platsen – skulle innebära att föreningen ser deltagarna som delar av lösningen för föreningen och inte i första hand tvärt om. Vi såg i rapportens inledning att verksamhetskonsulenten för Korpen Storastad, Tina, var inne på det spåret. Föreningen saknade förankring i området innan de inledde arbetet med Idrottsklivet, men försöker med sitt arbetssätt (låga trösklar och rekrytering av lokala ledare)²² påbörja en förankringsprocess.

Vad innebär då "områdets egna villkor" i de områden som omfattas i den här studien? I intervjuerna berättade deltagare och grannar om hur de såg på sitt bostadsområde. I de fall de inte själva bodde i ett av de utvalda områdena ombads de också att berätta om hur de såg på även dem.

Mitt område är lugnt

De ungdomar som ombads beskriva sitt bostadsområde beskrev det nästan genomgående som "lugnt". Detta ibland i relation till hur det var tidigare, då det enligt dem var farligt, men nu har det blivit lugnt. Här är det Viken som står i centrum och Viken beskrivs som en idyll. Salwa, som är 11 år och yngst bland de intervjuade menade till och med att det bästa med hennes område är att alla i Viken är snälla, till skillnad från vad hon hade hört om andra områden. De flesta lyfter annars att det är grönt, det har ett fint utomhusbad på sommaren då det också finns mycket aktiviteter och riktigt bra lektyr för barn. Det är nära till service och nära

²² Uttrycket låga trösklar ska här förstås som den bild som uttrycket är menat att skapa – målgruppen ska enkelt kunna komma i kontakt med verksamheten. Att en verksamhet ur föreningens perspektiv har låga trösklar, d. v. s. är lättillgänglig exempelvis genom låga kostnader eller sin geografiska lokalisering, behöver dock inte betyda att trösklarna upplevs som låga ur målgruppens perspektiv. Uttrycket kan problematiseras ytterligare, exempelvis i relation till verksamhetens förmåga att behålla deltagare efter en första kontakt. Men här betyder det alltså ett relativt sett lätt insteg till verksamhet.

till stadens centrum, men människorna i området är det bästa. När ungdomarna berättar om sitt område visar de också tydligt att de har en problembild av området att förhålla sig till. Det som sticker ut i jämförelse med andra berättelser om de aktuella områdena är att de flesta ungdomar verkar ha tagit fasta på att Viken är känt som särskilt fattigt.

Det har förekommit både skjutningar och knivdåd i området, men ”nu är det lugnt” återkommer ofta som avslutning på beskrivningarna. De intervjuade har inte själva varit med om eller bevittnat våld, men känner till att sådant har förekommit. Inte alla uttrycker spontan kritik mot att området i media omtalas i negativa termer, men det förekommer. Mona i Ungdomsföreningen resonerar så här när hon beskriver området:

”Ja, ett vanligt område. Mm. Alltså, det är ju jättemånga som klassar Viken som lite allt möjligt egentligen. Men det är ju också lite, man får ju också tänka liksom i sitt huvud då. Alltså, man kan ju inte bara läsa och tro på det man läser. För jag kan ju läsa att, ja, de har ju sett en elefant ute på gatan i stan. Det hade jag liksom

Det finns ju jättemycket fördomar om att det är massa kriminalitet och det är massa hit och dit och ja, alltså lite allt möjligt. Men jag tycker ju att det finns ju säkert sånt där borta. Det förnekar jag liksom inte hundra liksom så. Men, det är ju också jättemycket annat fint där på det området.

inte trott på! Alltså fattar du vad jag menar? Jag hade ju gått dit själv och kollat med mina egna ögon. Så ja, det finns ju jättemycket fördomar om att det är massa kriminalitet och det är massa hit och dit och ja, alltså lite allt möjligt. Men jag tycker ju att det finns ju säkert sånt där borta. Det förnekar jag liksom inte hundra liksom så. Men, det är ju också jättemycket annat fint där på det området” (Mona, deltagare i Ungdomsföreningen).

Mona går först i klinch med mediabilden av Viken och visar sen hur det är möjligt att förstå att ett område kan vara både ”vanligt” och ”fint” även om hon inte förnekar att det finns svårigheter.

Hamad och Yosef, som inte deltar i föreningslivet, bortsett ifrån att de är deltagare i fritidsgården som drivs av en förening, ger däremot en beskrivning som mer speglar den gängse mediabilden. När de får frågan om de kan beskriva området för någon som aldrig varit där förut avråder de bestämt intervjuaren (”som svensk”) från att flytta till området. Om en flytt är absolut nödvändig råder de den potentiella inflyttaren att bo i någon av villorna som finns i anslutning till den del av området de själva bor i. De framhåller att det är farligt att bo i deras del av området och att de själva har strategier för att hålla sig undan de personer som de tror kan försöka dra in dem i dåligheter. De säger sig aldrig själva ha blivit utsatta för rekryteringsförsök, men undviker helt enkelt ”det stora folket” eftersom de menar att det är de som är nyfikna som de sätter klorna i. Också Malik, som inte heller han deltar i föreningslivet, anser att området är ”dåligt” och tror möjligen att det kan ligga bakom hans funderingar på att söka in till polishögskolan.

Den bild som växer fram av hur ungdomarna ser på Viken och dess status målas mot bakgrund av den negativa bild som de vet är förhärskande i media. Detta sätt att förhålla sig till sitt område menar León Rosales är ett uttryck för ”dubbelt medvetande”. Med referens till Du Bois’ ”double consciousness”, beskriver han hur ungdomar och föräldrar tvingas utveckla ett dubbelt seende; de ser sin

egen positiva vardag men tvingas samtidigt se sig själva och sitt område genom majoritetssamhällets fördomsfulla ögon.²³

De trivs, med några undantag, uppenbarligen väl i sina områden även om de framhåller att där också finns svårigheter. Den sociala distansen till övriga samhället kommer också till visst uttryck hos killarna på fritidsgården när de avråder intervjuaren från att flytta in med hänvisning till att hon är ”svensk”. Yasmin uttrycker till och med att hon ibland skäms för att hon bor där, när hon träffar vänner utanför området.

Det har blivit bättre

När vuxna beskriver de utvalda områdena är det oftast i mycket positiva termer och precis som ungdomarna lyfter de närheten till allt, och i de vuxnas fall kanske närheten till naturen får större plats i beskrivningarna. På samma vis som ungdomarna nämner de skjutningar men liksom de, tycker de vuxna kvinnorna att det har blivit lugnare – även i Grannstad och Storastad. Det är värt att notera att områden som under decennier varit föremål för interventioner på grund av segregationens negativa konsekvenser, i den här studien beskrivs som att de var ”lugna” tidigare. När i tiden de anses ha varit lugna varierar, men svårigheterna har enligt relativt nyanlända börjat exempelvis år 2018 eller 2021, medan andra, som kanske har ett längre perspektiv, uttrycker att problemen började år 2015. Vad som nyligen blivit bättre i områdena tycks vara att det grova våldet och den öppna droghandeln har försvunnit från de allmänna platserna, och att medierapportering och polisens egen information om dessa framgångar har nått invånarna.

Ordföranden i Kvinnoföreningen berättar också hon att det har blivit lugnare i Viken och hon tror att den positiva utvecklingen delvis beror på att det har kraftsamlats från flera håll. Kommunen, polisen, bostadsbolaget och föreningslivet har alla hjälpts åt under ett gemensamt paraply. För egen del, berättar hon, kommer

²³ León Rosales, Att vägra förminskas., 36.

hon inte att ge sig förrän den negativa stämpeln på området och människorna hon älskar, är borta.

Sammanfattningsvis trivs de vuxna kvinnorna oftast mycket bra i sina områden och ger inte på samma vis som flera ungdomar uttryck för att förhålla sig till det negativa talet om sina bostadsområden. De tycks inte heller vara bekanta med den territoriella stigmatisering som drabbat områdena sedan flera decennier.²⁴ Ur deras perspektiv är de svårigheter som områdena går igenom, och som på senare tid enligt dem mildrats, av sentida art.

Barnens uppväxt

Några av de intervjuade kvinnorna hade flyttat ifrån de utvalda områdena, och uppgav att skälen var att de inte kände sig trygga och inte ville att deras barn skulle hamna i dåligt sällskap eller råka illa ut. Men de kvinnor som bodde kvar tyckte mycket om sina områden och få hade planer på att flytta. Frågan om hur de vuxna kvinnorna ser på områdena landar ofta i reflektioner som rör barnen och deras uppväxt och kvinnornas behov av att, på gott och ont, orientera sig i ett nytt land i familjefrågor.

Nesrin, vars tre barn hade utbildat sig till ingenjörer, förklarar att hon aldrig oroade sig för att låta barnen växa upp i Backen eftersom de hade haft sin tidiga uppväxt i Irak och därför lyssnade på sina föräldrar. Om barnen var med om saker som oroade dem, litade föräldrarna på att barnen skulle berätta för dem, berättar Nesrin. Barnen hade heller aldrig gått i skola i området och hade nu, som vuxna med egna familjer, inte några närmare relationer med jämnåriga i Backen.

Amina, som har små barn, bekymrar sig för de migranter som bor i hennes område som hon tror kan råka riktigt illa ut för att de inte känner till svenska regler och lagar när det gäller barns och kvinnors rättigheter. Hon och hennes man anmälde

²⁴ León Rosales, Att vägra förminskas., 15.

sig genast till en föräldrautbildning när de såg ett anslag om en sådan. På öppna förskolan i Stenslätt hade personalen fått projektmedel för att samla kvinnor i området, även de som inte var hemma med små barn, för att tillsammans med kvinnorna samtala om familjefrågor och erbjuda stöd i föräldraskap. En stor grupp kvinnor, bland dem de somaliska kvinnor som intervjuats i studien, fick genom projektet stöd för att tillsammans bilda en förening för familjer så att de kan stötta varandra. Också Kvinnligt nätverk hade stort fokus på bl. a. kvinnors rättigheter på olika nivåer där föreningsgrundarens bakgrund som jurist utgjorde den initiala drivkraften.

Områdena beskrivs ofta som barnrika. Flera intervjuade uppger att de tror att det faktum att många har småbarn är orsaken till att människor inte umgås med varandra i någon större utsträckning och inte heller deltar i föreningslivet. Småbarnsföräldrar har helt enkelt inte tid att delta i fritidsaktiviteter, resonerar det.

Konsekvensen av stigmatiseringen av områdena illustreras väl av hur Siiris son till en början reagerade på hennes flytt till Kulltorp, dit hon flyttade för att komma närmare honom och hans familj. Hon berättar att hon upptäckte området i samband med att hon hjälpte sonens kamrat att flytta dit. Hon föll pladask för dess läge och att det hade allt hon kunde önska. När det stod klart för sonen att hon själv skulle flytta dit konstaterade han att hans barn tyvärr inte får komma och hälsa på henne. Nu glömde ju sonen bort det beslutet i samband med att sonen behövde barnvakt, avslutar hon anekdoten med ett skratt.

De som bor i andra områden än de som står i studiens fokus ger uttryck för att de tycker om sina områden av ungefär samma anledningar som de som angivits för de missgynnade. De är lugna, har nära till naturen, service och goda kommunikationer. Oftare än andra lyfter de bostadsrättsföreningar som trivselgivande, något som för oss in på ett viktigt tema för studien. Vilka sociala resurser uppfattar de intervjuade att det finns på områdesnivå?

Viktiga aktörer i området

Det var ofta svårt för de intervjuade att ange vilka nätverk, föreningar, kompisgäng eller liknande som de tycker spelar roll för hur människor trivs i området. Ovan nämndes bostadsrättsföreningar i de fall intervjupersoner bodde i bostadsrätter. De tre föreningarna i Närstad kände till varandras arbete i Viken, men om de intervjuade inte var involverade som ledare eller i styrelser saknades kännedom om andra aktörer, utom gällande Ungdomsföreningen som unga i staden ofta tycks känna till.

I Storastad sätter en basketförening tydliga avtryck, flera kvinnor berättar att de mött föreningen i samband med lovaktiviteter för sina barn. Basketföreningen har också medel från Idrottsklivet och i Kulltorp hade den via barnen rekryterat kvinnor till verksamhet som sedan Korpen Storastad tagit över. Kyrkor och moskéer nämns som andra samlingspunkter och samverkansparter, men deltagare nämner dem sällan. I Grannstad finns en etnisk förening som samlar framför allt äldre med vilken Korpen också samarbetar för att erbjuda seniorträning. Den etniska föreningen har verksamhet också för icke-seniorer till vilka Korpen Grannstad erbjuder träning två gånger i månaden inom ramen för Idrottsklivet.

De intervjuade kvinnorna kände generellt inte till om det fanns exempelvis fotbollsföreningar i områdena, även ungdomar kunde vara osäkra på den saken. I Stenslätt stod, som nämndes tidigare, en grupp kvinnor inför att starta den föräldrastödsförening som skulle rikta sig med aktiviteter till hela familjer. De underströk vikten av att aktiviteterna skulle samla hela familjen, för att generationerna inte skulle skiljas åt. Att ha aktiviteter skilda från ungdomarna ansåg kvinnorna vara en risk. De fyra intervjuade kvinnorna samlade tillsammans 32 barn och menade att de såg att barnen i den blivande föreningen kommer att behöva många vuxna omkring sig. De berättar att också männen blev entusiastiska när de fick höra talas om föreningen. Kvinnornas budskap var tydligt – de finns där för alla samhällets interventionsaktörer – kommunen, polisen och vården –

Det är så mycket fokus på kriminaliteten att vardagliga hinder för att barn och unga i området ska kunna delta i föreningslivet glöms bort. De ska fortfarande ta sig till aktiviteter, det saknas lokaler, folk är trångbodda, småsyskon ska passas och det finns psykisk ohälsa.

de är redo att hjälpa till. De uttryckte dock en viss oro för att dessa aktörer ännu inte känner till dem. De var själva klara över att det i området finns resurser som nattvandrare och nattfotboll och de själva möter upp varandra om de behöver vara ute om kvällarna och känner sig otrygga. Den stress föräldrarna lever under gavs uttryck för exempelvis i citatet nedan:

”Vi vill bara inte att ungdomarna ska bli kriminella. Vi vill inte att de ska gå i fängelse. Vi vill inte. Det finns jättemycket människor som lurar barnen. Ja, och vi vill inte att det händer så.” (Sumaya, Storastad)

Polisen nämns återkommande bland aktörer som har betydelse för trivsel i området och som en aktör som de boende har dialoger med. Men, som exempelvis Sumaya utvecklar, det räcker inte med poliser. Hon menar att de själva också måste gåt ut och synas, så att ungdomarna vet att de har ögonen på dem.

Av de föreningar som deltar i studien är det bara Kvinnoföreningen i Närstad som har sin hemvist i ett av de utvalda områdena och som kan sägas vara förankrad där. Kvinnoföreningens ordförande Eva arbetar också på bostadsbolaget som dominerar i Viken och är en synlig person i området. I Viken finns en paraplyorganisation där ”våra” föreningar ingår, men Yonas från ungdomsföreningen berättar att det är så mycket fokus på kriminaliteten att vardagliga hinder för att barn och unga i området ska kunna delta i föreningslivet glöms bort. De ska fortfarande ta sig till aktiviteter, det saknas lokaler, folk är trångbodda, småsyskon ska passas och det finns psykisk ohälsa, konstaterar han.

Killarna på fritidsgården känner inte till någon av studiens föreningar som har verksamhet i Viken. Strax innan tiden för intervjun med Eva hade den somaliska diasporan i Viken upptäckt Kvinnoföreningen och börjat efterfråga föreningens simundervisning.

Att deltagare och grannar inte känner till så många aktörer som är viktiga för

områdena betyder förstås inte att de inte finns. Föreningsföreträdarna är bättre insatta och nämner nätverk av både föreningar och offentliga institutioner som de samverkar med. Särskilt viktiga blir dessa för de traditionella föreningarna. Det är oroande att nätverket som höll på att bilda en familjeförening i Stenslätt och som utgör en potentiellt stark kraft, tycks sakna lokala samverkansparter. Det är rimligt att tänka sig att Korpen Storastad har en väg in där.

Om segregation och konsekvenser

Med ytterst få undantag förklarar de som intervjuats i den här studien att den främsta orsaken till att färre idrottar i förening i de utvalda områdena än i andra områden, är att de som bor här oftare har en mer ansträngd ekonomi än andra. Deltagare, grannar och föreningsrepresentanter är alla medvetna om att de som bor i områdena kan vara tvungna att prioritera annat före sina och barnens fritidssysselsättningar. Ekonomin anges sällan som den enda orsaken, men den finns alltid med i resonemangen. Begreppet boendesegregation aktualiserades däremot aldrig spontant i intervjuerna med deltagare och grannar, samtidigt som det var tydligt att de förhöll sig till den. När boendesegregation som begrepp fördes på tal var det vanligt att de intervjuade inte kände till begreppet eller att de tog del av en satsning som sökte stärka föreningsidrotten i missgynnade bostadsområden. Mona, som själv bor i Viken, har ett språk för att tala om saken och hon berättar att när någon säger ordet "segregation" då tänker hon oftast på att de som kommer till Sverige, de vill få ett bra liv.

"Men så sätter de oftast de människorna i de områden som alla invandrare bor i /.../och de säger "ja, de ska bo där". Men varför sätter ni liksom alla på ett och samma ställe? Det är klart de inte lär sig svenska på mindre än ett år. Alltså det är ju liksom common sense liksom." (Mona, deltagare i Ungdomsföreningen)

Som person som inte har ursprung i Sverige, så känner man ett utanförskap oavsett i vilket sammanhang man är i. Det är en jättekonstig känsla som inte går att beskriva. Man känner sig alltid udda och alltid liksom som att man måste representera någonting hela tiden.

Monas beskrivning av den process som leder till att migranter blir överrepresenterade i de missgynnade områdena är förenklad, men hennes poäng kommer senare i hennes berättelse. När människor inte lär sig svenska, fortsätter hon, blir de isolerade i sina områden. Detta drabbade dock inte hennes familj, menar hon, eftersom de orkade ta sig förbi det hindret. Men hon förklarar att hon känner många som bara inte orkar. Här betonar hon att Ungdomsföreningen betyder mycket, att ingjuta mod i unga, att de kan om de vill. Mona har fått med sig Yasmin till Ungdomsföreningen. Hon bor också i Viken och medger att hon tillhör dem som knappt går ut i området och att hon i stället har sina vänner på andra håll och i andra kommuner. Hon skulle helst flytta från Viken och som nämndes tidigare skäms hon litet för att berätta att hon bor där, när hon träffar sina vänner.

Föreningsföreträdarna kom förstås in på frågan om boendesegregationen spontant då den ju står i centrum för Idrottsklivet. De föreningar som anslutit sig till Korpen i samband med Idrottsklivet har samtliga sitt ursprung i omsorg om de som drabbas av segregationens negativa effekter. Ungdomsföreningen, exempelvis, grundades av en man som såg något annat än ligister bland ungdomar som "hängde" i Närstad. León Rosales konstaterar att vad föreningsidrotten kan bidra med i områdena är att minska de uppväxandes upplevelse av distans till samhället i stort. Berättelser om denna upplevda distans återkommer i intervjuer med personer som med mognad och förvärvade kunskaper skaffat sig ett språk för att formulera sig kring den. Den kan skymtas i andra berättelser, som exempelvis i den där killarna tyckte att intervjuaren (som de betecknade som "svensk") inte kunde bo i hyresrätt i Viken. En av deltagarna i aktiviteter i Kulltorp berättar om distansen i termer av ensamhet:

"Det är jättekonstigt. Jättejättekonstigt. Men det är den här ensamheten. Alltså som person som inte har ursprung i Sverige, så känner man ett utanförskap oavsett i vilket sammanhang man är i. Det är en jättekonstig känsla som inte går att beskriva. Man känner sig alltid udda och alltid liksom som att måste representera någonting hela tiden. Och den där utanförskapskänslan blir jobbig för speciellt unga killar tror jag. Tjejer kan komma över den tröskeln mycket mer

för att de är både utlandsfödda och kvinnor. Det är liksom två grejer och det där kan de inte rå för. Men för killar är den där känslan mycket jobbigare för att de behöver den där tillhörigheten.” (Anisa, Korpen Storastad)

Det går att förstå Anisas utsaga som att hon menar att kvinnor och flickor, vana vid underordning, är bättre än män och pojkar på att stödja varandra över generationer. Killarnas behov av ”den där tillhörigheten” blir större eftersom de saknar vanan och ett informellt system för stöd.

Att hantera rasism

I Anisas berättelse är det underförstått att hon pratar om synliga minoriteters utsatthet för rasism, och trycket av att ha ögonen på sig, något som hennes egen mamma tidigt lärde henne att inte sätta sig och gråta över:

Anisa: För min mamma hon var verkligen så här, hon bara, hon bara: ”Är du ledsen för att du inte passar in? Alltså skärp dig!” Men hon var verkligen så här – ”Skärp dig! Du har bättre saker för dig! Gå till din tennis och gå till din jujutsu”.

Intervjuare: *Men du sa, ni sa i alla fall till henne att ni kände er utanför?*

Anisa: *Jaja, jaja, men hon är också, hon känner ju också själv det.*

Intervjuare: *Ja, men det, sa hon, det är ingenting att hålla på och gräva ner sig ...?*

Anisa: *Nej, nej, ”det kommer alltid vara så”, sa hon.*

Intervjuare: *Men alltså om man växer upp i områden där alla, alla känner så, har man inte en tillhörighet i det då?*

Anisa: *Det är ju det som blir det negativa. För att det är precis det som de här gängen bjuder in till. Att man får en tillhörighet. ”Du tillhör här. Du tillhör oss.”*

Anisas mamma höll (enligt uppgift kontinuerligt) vad som i litteraturen om antisvart rasism brukar benämnas "the talk" med sina barn.²⁵ Anisas mammas strategi fungerade för Anisa och hennes syskon, men Anisa berättade också om den ilska som andra i hennes närhet gav uttryck för, när de förstått att de mättes med andra måttstockar än ungdomar som inte var negativt rasifierade. Hon menar att hon för egen del inte har energi nog att lägga på ilska och i stället ger sig själv de bästa chanserna.

Yonas i Ungdomsföreningen berättar om en liknande utsatthet. När han blev mobbad som nyanländ nioåring ville han inte tynga sin mamma med sina bekymmer. När han senare fick chansen till en gemenskap blev han själv en mobbare och han berättar att han lika gärna kunde ha fortsatt att slå in på fel väg. Att han idag är anställd av och i ledningen för Ungdomsföreningen menar han därmed inte var en självklarhet. Det är, berättar han, en följd av en pedagogik där han blev sedd för den han var, en som också hade resurser och idéer, när han kom med i föreningen som ung kille. En annan bidragande orsak till att han blev mindre vilsen under uppväxten tror han också var att han till slut hamnade på en skola där långt mer än hälften, liksom han själv, hade utländsk bakgrund. De han lärde känna då, berättar han, är nu hans vänner för livet.

De intervjuades erfarenheter som vi fått ta del av ovan är tydliga exempel på hur barn tidigt erfar och behöver hantera rasism i den omgivning de växer upp. I forskningen poängteras hur avgörande det är för barn som riskerar att utsättas för rasism, att föräldrar och andra vuxna förbereder dem på detta.²⁶ I en kartläggning av kunskap om sådant stöd till barn i Sverige identifierar författarna ett antal sätt på vilka vuxna kan agera.²⁷ Det handlar bland annat om att både förbereda barn på att de kan bli utsatta, och om att stötta dem när något specifikt hänt. Ledare inom exempelvis idrott pekade ut som viktiga förebilder som med fortbildning i frågorna kan göra stor nytta för barnen. Barn som växer upp i de områden som

²⁵ León Rosales, Att vägra förminskas., 27.

²⁶ Aral m.fl., "The Role of the Family for Racism and Xenophobia in Childhood and Adolescence".

²⁷ León Rosales och Norell, Kunskapsluckor och utvecklingsbehov - Om barns behov av föräldra- och vuxenstöd när de drabbas av rasism eller utsätter andra för det.

Idrottsklivets resurser riktar sig till, beskrivs som särskilt utsatta då de både möter direkta rasistiska uttryck och lever i miljöer som bär konsekvenserna av strukturell rasism. Forskningsöversikten pekar mot att vuxna bör prata med barn och unga om båda dessa uttryck för rasism och att inte låtsas som om hudfärg eller etnicitet har betydelse.

Knappa omständigheter är det normala

Durriya, som bor i Backen och har en dotter i femårsåldern, resonerar på samma tema och menar till och med att det för hennes del är okej med segregationen. Allt vad hon behöver finns där så hon tänker inte flytta:

”Alla som bor här har samma, även om de inte har samma kultur eller något, men de har i alla fall samma ekonomi/.../ det blir mindre mobbning.” (Durriya, Grannstad)

De vuxna deltagarna och grannarna som intervjuats lyfter generellt inte fram utsattheten på samma vis som flera av de unga och föreningsrepresentanterna. Många av de vuxna i studien har vuxit upp, utbildat sig och arbetat i andra länder och har fullt upp med att ”börja om” sedan de kommit till Sverige. Nima, som inte hunnit delta i några föreningsaktiviteter konstaterar illustrativt att när man kommer till ett nytt land börjar man inte från noll utan man börjar från minus. De intervjuade ser däremot stora möjligheter för barnen och det framgår av materialet att det generellt handlar om att planerna för barnen är att de ska få en god utbildning. Också ungdomar refererar till den chans de fått, jämfört med sina föräldrar.

Upplevelse av social distans som konsekvens av boendesegregation exemplifierades ovan, liksom att de intervjuade i första hand såg ekonomiska skäl till att föreningsdeltagandet är mindre i de aktuella områdena än i andra. De vuxna intervjuade deltagarna och deras grannar som bor i de utvalda områdena och som kämpade med att lära sig svenska språket och kanske omskola sig, framstod inte som så bekymrade över områdenas status. De fåtal av de vuxna intervjuade som bott länge i Sverige och därmed hade längre perspektiv på utvecklingen

resonerade om segregationen som ett resultat av arbetslöshet. Nadia som inte själv bor i något av de aktuella områdena, arbetar som biståndshandläggare och oroas över den ekonomiska utsattheten och de risker som hon menade att uppväxten i bostadsområdena kunde innebära för barnens framtid.

På vilket vis segregationen påverkar unga i de mer gynnade områdena diskuterades i några intervjuer. Mona har funderat på detta och hon tror inte den påverkar flergenerationssvenskar i de områdena så mycket mer än att de ungdomarna får ”en fördom om att alla ju är likadana”, vilket hon tror handlar om rasism egentligen. ”Så, ah, jag tycker bara det är synd för att de går ju också miste om oss litet”.

Ekonomisk ojämlikhet, etnisk och boendesegregation framstår i materialet som självklarheter för de intervjuade och är inget som förs på tal spontant. Den sociala distansen var också ett fenomen som enbart fördes på tal av de unga vuxna som utvecklat ett språk för frågorna, medan både vuxna och yngre bjöd på resonemang som tyder på att segregationen och ojämlikheten är normaliserad i deras värld. För vuxna kunde den framstå som en naturlig del av livet som immigrant, medan en del unga framhöll stigmatiseringen som orättfärdig.

Föreningarna och deras verksamheter

I inledningskapitlet presenterades föreningarna och de verksamheter de erbjuder inom Idrottsklivet. I förra kapitlet fick vi en inblick i hur deltagare och grannar ser på de platser där Korpens Idrottslivet-aktiviteter ska bidra till att stärka föreningsdriven motionsidrott och från vilka Korpen vill rekrytera såväl deltagare som ledare. Hur ser då förutsättningarna i föreningarna för detta ut? Vilka arbetssätt står till buds och vilka aktiviteter väljer de? Hur hittar Korpen och deltagarna varandra och vad hindrar deltagande?

Två slags föreningar

Som framgick av det inledande kapitlet har studien omfattat två olika slags föreningar. I Storastad och i Grannstad finner vi två Korp-föreningar med en lång historia av motionsidrottsaktiviteter i sina respektive städer. Föreningarna skulle i detta sammanhang kunna benämnas som traditionella. Den andra typen av föreningar som studien omfattar är de tre i Närstad, som alla anslutit sig till Korpen i samband med att Idrottsklivet lanserades. Dessa föreningar har behållit sina ursprungliga namn och var anslutna till förbundet då studien inleddes. Dessa föreningar har drag av organisationer i den kategori som forskningen benämner idrottsociala entreprenörer. Det bör noteras att sådana generellt inte platsar i idrottsrörelsens strukturer, då de generellt saknar tävlingsmoment i sina aktiviteter.²⁸ Här har studiens föreningar anslutit sig till ett specialidrottsförbund som kvalificerar sig för Riksidrottsförbundets struktur, men som ger utrymme för föreningar utan tävlingsmoment.

Det framgick också i inledningen att den dominerande målgruppen för de föreningar som deltar i studien utgörs av kvinnor och ibland kvinnor och deras barn som i vissa fall också är unga tonåringar. Endast för Ungdomsföreningen i Närstad utgör ungdomar huvudsaklig målgrupp i den här studien.

Vad alla däremot har gemensamt är att de bostadsområden i vilka föreningarna ska bidra till att stärka föreningsidrottande, är områden som missgynnas av den rådande samhällsutvecklingen. Därutöver ska de arbeta mot samma mål och med samma arbetssätt som Korpen beskriver i sin programförklaring.

28 Schenker m.fl., "Kan sociala idrottsentreprenörer motverka segregation?"

Arbetssätt och att välja aktiviteter

León Rosales skriver att lokal förankring framstår som grundläggande för att motverka upplevelser av samhällslig distans och för att stärka föreningsidrotten i missgynnade områden.²⁹ Lokal förankring i idrottsföreningarnas verksamhet innebär då att utgå från den verklighet som präglar vardagen i dessa områden samt att betrakta området som en resurs och en förutsättning för föreningens arbete. För de föreningar som deltar i den här studien betyder den verklighet som präglar vardagen litet olika saker beroende på målgrupp, men också på vilket slags förening som ska förhålla sig till ett område. En förening som Kvinnoföreningen i Närstad har byggts upp av verksamma och boende i Viken. För den föreningen har några andra villkor än Vikens inte funnits, det är bara tyngdpunkten hos föreningens aktiviteter som förändrats. Ungdomsföreningen, i samma stad, har aldrig varit lokalt fysiskt förankrade i Viken men har sedan flera år byggt verksamhet som tagit sin utgångspunkt i bland andra Vikens ungas situation. Att bli en del av Idrottsklivet och Korpen har för dessa föreningar breddat paletten av kontaktytor med de som bor i området. Kvinnligt nätverk samlar främst arabisktalande kvinnor över ett större område och även om viss verksamhet genomförts i Viken är det inte områdesförankringen som står i fokus utan just nätverket av vuxna kvinnor som kan behöva varandras stöd, kunskaper och numera också rörelsegemenskap. De traditionella Korp-föreningarna i den här studien har historiskt haft svårt att etablera sig i de utvalda områdena och inom ramen för Idrottsklivet kämpar de nu med att hitta både deltagare och ledare här.

På deltagarnas begäran

Föreningarna som deltar i studien menar sig samtliga erbjuda aktiviteter med låga trösklar och stor flexibilitet, något som kan sägas vara Korpens signum. Föreningar som exempelvis erbjuder funktionell träning för kvinnor kan i stället hålla ett danspass om deltagarna tycker att det verkar roligare vid ett tillfälle. Detsamma

²⁹ León Rosales, Att vägra förminskas.

gäller en del av de aktiviteter som Ungdomsföreningen i Närstad arrangerar, de bygger på vad ungdomarna efterfrågar vid de olika tillfällena – varför aktiviteten benämns ”spontanidrott”. Följsamhet och känsla för vad gruppen vill eller anses behöva framställs av flera föreningsrepresentanter som viktiga kompetenser hos ledarna. För deltagarna i mamma-barn-gympa eller mamma-gympa är det enkelt att ta del av aktiviteterna – inga ombyten krävs och mammorna kan gå mellan aktiviteten och sina barn. I den meningen är det lågtröskelverksamhet som erbjuds, även om det för instruktörerna kan vara knepigt att under sådana omständigheter skapa koncentration i aktiviteten. Att inget ombyte krävs uppges också bidra till att aktiviteten inte alltid uppfattas som ”riktig” träning med en början och ett slut.

De föreningar som inte i första hand är idrottsföreningar möter medlemmarnas prioritering av social samvaro med en kombination av rörelseaktiviteter och hantverk, pyssel, högläsning, föreläsningar och fika eller middagar. Cykelkurserna blir gemensamma utflykter och både gympa och yoga under dagtid drar såväl pensionerade kvinnor som arbetslösa i områdena. Här kan det vara på sin plats att notera att låga trösklar för mammor som är hemma med små barn förstås blir höga trösklar för kvinnor som har sysselsättning om dagarna och som därför bara kan delta på kvällstid.

Yonas i Ungdomsföreningen understryker att alla deras idrottsaktiviteter har kommit till på deltagarnas begäran. Han berättar att det började med fotboll och sedan har ”spontanidrotten”, dansen och simningen följt därpå. I föreningen är coachning mot både entreprenörs- och ledarskap delar av föreningens ursprungliga verksamhet och deltagare får stöd i att utveckla sina idéer. I intervjuerna visade sig en sådan idé handla om att arrangera fotbollscuper för skolungdomar i Närstad med omnejd.

Fyra av studiens fem föreningar erbjuder simning, aktiviteter för ökad vattenvana eller vattenträning. Här tycks inte behovet av anpassning vara omfattande - efterfrågan beskrivs som större än vad föreningarna kan erbjuda. I Närstad ligger

simhallen nära Viken, men simhallen i Storastad ligger långt ifrån de områden som Korpen Storastad arbetar med och deltagarna hittar dit ändå. Tina berättar att hennes deltagare under ramadan tog med sig mat och stannade kvar i lokalerna efter simningen och bröt fastan tillsammans.

Hon förklarar också den stora efterfrågan på simundervisning med att hennes förening erbjuder den till betydligt lägre kostnad än vad det lokala simsällskapet gör. Kvinnligt nätverk i Närstad erbjuder simundervisning helt gratis i en öppen inbjudan på sociala medier.

Föreningarna i studien erbjuder lågtröskelaktiviteter i områden där stabil föreningsidrott saknas för att på lång sikt kunna etablera sig i området om så inte redan är fallet. Goda argument för att stabilisera föreningslivet i de utvalda områdena har presenterats. Samtidigt får föreningarna genom Idrottsklivet också möjlighet att erbjuda dyrare aktiviteter på andra platser i staden, där ”avsändaren” inte är det väsentliga utan själva aktiviteten, att träna i vatten. Runt vattenaktiviteterna erbjöds generellt inga kringaktiviteter, utom i fallet där deltagarna tog tillfället i akt att bryta fastan tillsammans. En av studiens föreningar erbjuder inte vattenträning då den förstått Idrottsklivets intentioner som att verksamheten ska inriktas på etablering i de utvalda områdena och rekrytering av ledare i desamma.

Tolkning av vad etablering av föreningsidrott i de utvalda områdena innebär skiljer sig därmed åt mellan de olika föreningarna. Här finns möjligen en vaghet i Korpens riktlinjer eller en behovsbild som kanske behöver problematiseras. Föreningslivets lokala förankring tycks ha stor betydelse för barns och ungas deltagande, men är kanske inte på samma vis avgörande för vuxna personer. Människor som bor i de utvalda områdena skiljer sig självklart åt sinsemellan bland annat avseende vistelsetid i landet och socioekonomisk situation, varför verksamheternas tillgänglighet också uppfattas på skilda vis beroende på den egna situationen.

Att hitta varandra

I fråga om att hitta deltagare skiljer sig de två olika typerna av föreningar åt på en särskilt viktig punkt. De traditionella Korpföreningarna kan ha lång erfarenhet av att arbeta med denna typ av interventionsmedel, men historiskt ha haft svårt att efter projekttidens slut, bita sig fast i de aktuella områdena.³⁰ De föreningar som nyligen anslutit sig till Korpen saknar erfarenhet av att organisera traditionell motionsidrottsverksamhet, men har redan många ur målgruppen bland sina medlemmar och i sina nätverk.

Som framkommit i inledningen av den här rapporten har tidigare statliga interventioner för att etablera stabilt föreningsidrottande med nämnvärd bredd, misslyckats i de aktuella områdena.³¹ Det är heller ingen av de intervjuade föreningsrepresentanterna som förväntar sig att föreningsidrottande ska lösa de allvarliga strukturella problem som ligger bakom bostads- och etnisk segregation. Bättre organiserade och med mer kunskap i bagaget kanske ändå Idrottsklivets föreningar kan börja bygga en grund för stabilare föreningsidrottande. Så kan de få bättre förutsättningar för den egna "överlevnaden" som ju hänger på att de attraherar och engagerar medlemmar som bygger föreningarna för framtiden.

Bredd av kommunikationsvägar

Föreningarna har använt en bredd av kommunikationsvägar för att hitta de nya deltagarna. Samtliga föreningar finns på sociala medier och ofta på flera sådana kanaler. De traditionella föreningarna synliggör där i viss mån verksamheterna inom ramen för Idrottsklivet, men det är inte där det främsta krutet läggs. Föreningsföreträdare och ledare för sådana föreningar har uppsökt mötesplatser som bibliotek och fritidsgårdar och de ägnar kraft åt att delta vid olika slags event där föreningarna berättar om sina aktiviteter. Kvinnligt nätverk marknadsför sina

30 Lindström och Mickelsson Blomqvist, En match utöver det vanliga. Om ett kunskapsbaserat arbetssätt i idrottssvaga områden.

31 Wolf-Watz, Idrottens etablering i utsatta områden. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning.

verksamheter på sociala medier på både svenska och arabiska just därför att de specifikt samlar relativt nyanlända kvinnor från i första hand Syrien men också några andra arabiskspråkiga länder.

Komma till mötesplatser

Att locka deltagare genom att ta verksamheten till en plats där personer ur målgruppen ändå samlas har visat sig framgångsrikt tidigare och så även här.³² Korpen Grannstad erbjuder träning både i en kyrka, på öppen förskola och i samverkan med lokala föreningar. Instruktörerna i de traditionella Korp-föreningarna har litet olika strategier för att skapa intresse för Korpens övriga aktiviteter. Vissa av dem delar ut lappar och berättar om vad mer som finns att ta del av hos Korpen. Andra tror inte att den typen av marknadsföring fungerar på målgruppen, eftersom de uppfattar att lågröskelaktiviteterna inte lockar personer som i sin nuvarande situation har möjlighet att ta del av det övriga utbudet.

Ungdomsföreningen i Närstad, som ju inte heller har sitt säte i stadens utvalda område, engagerar genom sitt breda aktivitetsutbud många unga och däribland unga från Viken. Föreningen har försökt hålla dansaktiviteter på fritidsgården i Viken, men ledare uppger att flera föräldrar inte känt sig trygga med att låta sina döttrar delta i aktiviteter där. Sofia i Ungdomsföreningen lyfter att ett problem för föreningar som vill bjuda in barn till aktiviteter är just att föräldrar inte vet varför den hålls, inte träffar dem som ligger bakom och börjar bygga en relation med föreningen. Den observationen delar hon med León Rosales som i sin studie betonar vikten av föräldrarnas tillit till föreningarna.³³

Att hitta Korpen

De kommunikationskanaler som nämndes ovan är också sådana som har lett de intervjuade deltagarna till Korpen. Inlägg i sociala medier, information i brevlådan, anslag på allmänna platser som bibliotek eller i anslutning till hallar tycks alla fånga uppmärksamhet. Deltagarna som intervjuats i studien har vitt skilda uppfattningar om vilka de tror är de bästa kommunikationskanalerna, där

32 Edström, Följ Projekt Storstad.

33 León Rosales, Att vägra förminska.

vissa generationsskillnader kan urskiljas. Den metod som de allra flesta vuxna intervjuade trodde fungerade bäst för att informera om aktiviteter, var den där föreningar deltar vid "dagar" eller event och har med sig informationsmaterial. Skriftlig information ansågs effektiv, eftersom deltagarna säger sig raskt glömma den muntliga information som brukar ges till exempel i början av en kurs eller termin. Det är värt att notera att skriftlig information på fler språk än (lätt) svenska inte ansågs särskilt prioriterad bland deltagarna.

Ungdomarna i Närstad nämnde aldrig lappar i brevlådan eller anslag – de hittade information om Ungdomsföreningen via sociala medier. Där har både Ana och Aleksandra sett att det finns förbättringar att göra. Ana tycker inte att det riktigt går fram vad Ungdomsföreningen är för slags förening:

"Ah jag vet inte men jag var inne och kollade på Ungdomsföreningens Instagram och man hade kunnat vara lite mer aktiv eller så här. För att många är ju på sociala medier så det är bra att liksom, visa vad Ungdomsföreningen är. Mm. På ett bra sätt på sociala medier, för att det är där man når dem bäst." (Ana, Ungdomsföreningen)

Här har Aleksandra konkreta idéer om vad som kan fånga ungdomar när hon får frågan hur Ungdomsföreningen kan nå fler unga ur målgruppen.

"...det är nog det som jag nämnde. Med att marknadsföra oss lite bättre. Så att fler vet om vad vi håller på med och när det är och vart det är. Och hur det går till. För vilka det är och sådana saker. För att vi gör en del saker bakom kulisserna. Typ så här planerar och förbereder aktiviteter och evenemang och så vidare. Men jag tror också att folk hade uppskattat att se kanske så här lite behind the scenes kanske. Och blivit nyfikna av det och kanske velat då vara en del av Ungdomsföreningen och medverka." (Aleksandra, Ungdomsföreningen)

Det framstår som om båda Ana och Aleksandra tror att just delaktigheten i föreningen, det man skapar tillsammans, är vad som gör den attraktiv och att den behöver gestaltas. Ana berättar också i intervjun att hon tycker att föreningen var synligare förr, när den hade en ännu mer central placering i stadens stora shoppinggalleria. Andra deltagare i föreningen framhåller främst dess roll som festivalarrangör som det som gjort den känd bland unga i regionen.

Värt att notera är att det tycks vara allra vanligast att hitta till aktiviteterna via vänner, barn/förälder eller via andra verksamheter. De ungdomar som intervjuades i Kvinnoföreningen hade alla hittat till aktiviteterna via mammorna som redan var medlemmar. De kvinnor som deltog i Korpen Storastads gympa i Kulltorp var mammor till en annan förenings baskettjejer.

Vissa grupper hamnar mer utanför än andra och trots att de säger sig söka hittar de inte aktörer att samverka med eller aktiviteter att delta i. I Storastad både dansas/gympas och simmas det med Korpen, aktiviteter som grannarna i Stenslätt inte visste fanns men gärna ville delta i.

Det tycks alltså vara kommunikation som understöds av social interaktion som är den mest framgångsrika metoden för att göra sin verksamhet känd, något som också bekräftas i León Rosales studie.³⁴ Det blir därför särskilt viktigt för föreningar att utveckla sina lokala nätverk som inte nödvändigtvis behöver vara av den idrottsliga arten.

Ledare i gruppen

Föreningarna i den här studien hittar oftast sina blivande ledare bland nuvarande deltagare. I intervjuerna ställdes frågor om deltagarna kunde tänka sig att ta sig an uppgifter som att leda aktiviteter eller kanske hjälpa till i föreningen på annat vis. Inte alla intervjuade var medlemmar i föreningarna utan deltog i aktiviteter utan närmare kännedom om vilket sammanhanget var. Andra förstod att de var föremål

³⁴ León Rosales, Att vägra förminskas.

för föreningarnas intresse av dem som ledare. Durriya i Backen berättar att hon blev inspirerad av Korpens träningspass och har börjat gå på gym också för att få mer träning liksom hon regelbundet går till simhallen. Hon berättar att hon nu blivit tillfrågad om hon vill leda men har inte hunnit gå någon utbildning ännu. I Storastad har föreningen fått upp ögonen för Anisa som deltar i träningsgruppen i Kulltorp. Hon berättar att hon ska vara med och presentera föreningen på ett event och hon har blivit ombedd att hålla i delar av passen på senare tid, men hon har ännu inte erbjudits någon utbildning. Hon skulle dock gärna genomgå en sådan, trots att hennes väg till träningen har varit betydligt krokigare än Durriyas – Anisa ”hatar” att röra på sig:

”Jag tycker att idrott är fantastiskt och det är roligt när man bjuder in personer som inte är jätte, vad ska man säga, förälskade i att röra på sig. Eller det är jag verkligen inte. Jag hatar att röra på mig. Det är så här, I hate it, men jag måste göra det för min hälsa och för mitt välmående /.../ Om du frågar Tina, hur jag är när jag tränar, jag klagar bara. I måndags sa hon att nu har vi en avslutningsaktivitet och jag sa bara nej. Vi skulle göra burpees, och ja bara ”det där är djävulens påfund!” (Anisa, Kullorp)

Det är förstås med glimten i ögat Anisa berättar om sin inställning, och hon kontrasterar den med andra ledares flåshurtighet som fungerar avskräckande på henne. Här tror hon att hon kan bidra.

Också i Kvinnoföreningen i Närstad finns ledarämnen, både Salwa (11 år) och tonåringarna Zana och Omar vill gärna leda verksamhet. Zana har själv dansat och upptäckt att hon kan lära ut dans men hon hade inte gått någon ledarutbildning ännu. Hon bor i Viken och utgör förstås en resurs som Ungdomsföreningen (som sökte dansledare och deltagare i Viken) möjligen inte kände till. Föreningarna känner till och uppskattar varandras arbete och här finns möjligheter att samverka kring ledarförsörjning.

Tina berättar också hon att de i linje med Korpens programförklaring söker ledare som bor i de utvalda områdena. När intervjuerna genomfördes hade hon precis förlorat en lokal ledare, då den av ekonomiska skäl blev tvungen att prioritera

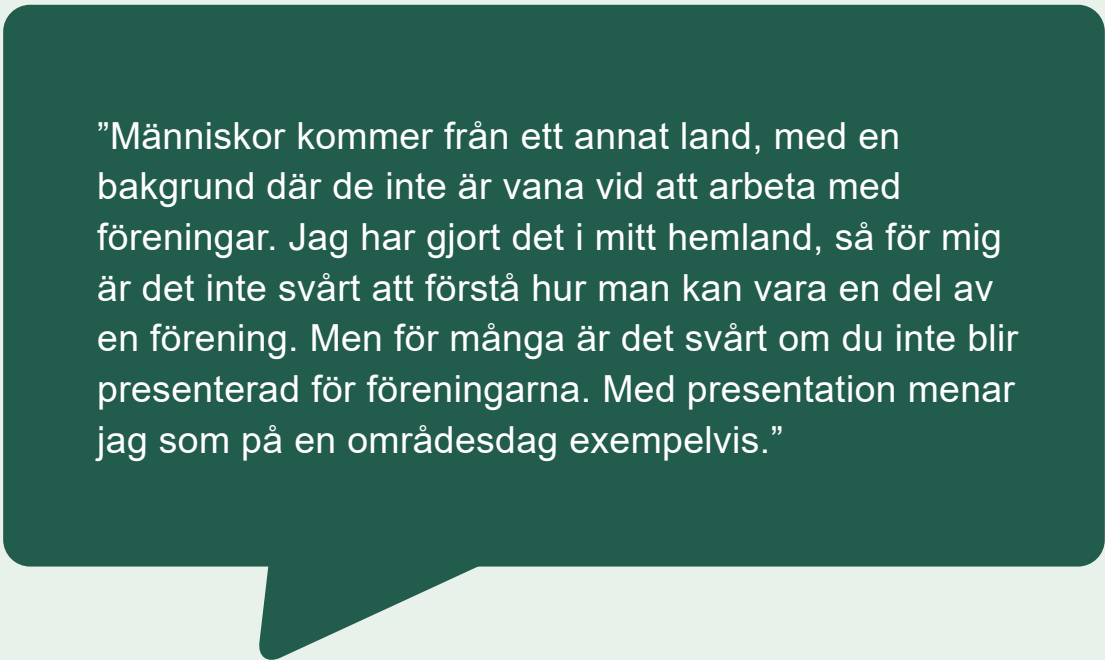
arbete i stället. Ledarämnet Anisa skulle nu delta i ett event för att locka kvinnor med somalisk bakgrund till Korpens aktiviteter. Hon bor inte själv i den stadsdel där deltagare skulle rekryteras men hon ansågs kunna skapa den tillit som kan behövas genom att målgruppen har sitt ursprungsland gemensamt med henne. Forskning pekar mot att vid rekrytering av deltagare i missgynnade områden väger ledarnas bakgrund och lokala förankring tungt för att skapa tillitsfulla relationer.³⁵ Ett hinder för föreningarnas möjligheter att engagera ledare kan vara att de inte tillräckligt snabbt hinner fånga upp dem för ledarutbildningar.

Vad hindrar deltagande?

I intervjuerna diskuterades vad som kan ligga bakom det faktum att färre deltar i föreningsidrott i de utvalda områdena än vad som är fallet i andra områden. Nästan genomgående nämndes ekonomiska skäl – det syntes närmast som en självklarhet för de intervjuade att många som bor i områdena inte kan prioritera fritidsaktiviteter vare sig för sig själva eller sina barn. Men de ekonomiska hindren uppgavs ofta i kombination med andra. Några av de yngre vuxna kvinnorna var aktiva motionärer eller dansade innan de kom till Sverige. Andra kunde konstatera att det i deras hemländer inte förväntades att kvinnor skulle delta i idrottsverksamhet sedan de gift sig och fått barn. Att de som redan var vana vid träning dröjt med att börja träna i Sverige förklarade de med att de haft fullt upp med att ”starta om”.

Nima har tänkt börja delta i Kvinnligt nätverks aktiviteter. Hon är 50 år och kom till Sverige för åtta år sedan. Hon berättar att hon inte deltagit i någon föreningsaktiviteter tidigare eftersom hon de första åren hade två jobb och ingen tid alls till att göra något för sig själv. När barnen flyttade hemifrån för att studera, började hon känna att livet stabiliserade sig och att hon hade egen tid. Nu tänker hon snart börja träna med nätverket - att de har både simning och zumba har hon

³⁵ Norberg, Johan R m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

”Människor kommer från ett annat land, med en bakgrund där de inte är vana vid att arbeta med föreningar. Jag har gjort det i mitt hemland, så för mig är det inte svårt att förstå hur man kan vara en del av en förening. Men för många är det svårt om du inte blir presenterad för föreningarna. Med presentation menar jag som på en områdesdag exempelvis.”

sett på sociala medier. Innan dess har hon tänkt gå ner litet i vikt och har börjat träna så smått hemma. Att hon vill gå med i Kvinnligt nätverk kommer sig också av att hon vill göra saker tillsammans med andra – hon behöver gruppen, nu när barnen har flyttat hemifrån. Hon kan också tänka sig att vara volontär i andra sammanhang, hon är undersköterska till yrket och tror att hon kan hjälpa andra. Ett hinder för hennes föreningsdeltagande är för henne hennes oregelbundna arbetstider, en omständighet som enligt forskningen är ett vanligt hinder för föreningsengagemang.³⁶ Andra kvinnor som hunnit få barnbarn berättar att det är svårt att få tid när familjen blir större och deras hjälp behövs.

Föreningsrepresentanterna har också skilda erfarenheter av att anordna aktiviteter för småbarnsmammor. På öppna förskolorna samlas kvinnorna i första hand runt de små barnen och rörelseaktiviteterna fungerar relativt väl där. En intervjuad medlem från Kvinnligt nätverk tycker att kvinnor kan få samlas utan barn och att mamma-barn-gympan därför inte riktigt tjänar föreningens syfte.

36 Lundberg m.fl., Många bidrar, få orkar bära: Ideellt arbete i Sverige 1992–202.

Tid är förstås en begränsande faktor där försörjning och familj måste prioriteras, men hänger även samman med det hinder för deltagande som ekonomin utgör. Att i en ekonomiskt utsatt situation behöva arbeta mer än heltid eller ha flera jobb har lyfts fram i tidigare studier av hinder för föreningsdeltagande.³⁷

Också ovanan vid föreningar ges som förklaring till att färre deltar i föreningsidrottande i de utvalda områdena. Amina, som deltar i simundervisning i Storastad, har lagt märke till det här och berättar:

”Människor kommer från ett annat land, med en bakgrund där de inte är vana vid att arbeta med föreningar. För jag har gjort det i mitt hemland, så för mig är det inte svårt att förstå hur man kan vara en del av en förening. Men för många är det svårt om du inte blir presenterad för föreningarna. Med presentation menar jag som på en områdesdag exempelvis.” (Amina, Storastad, förf. översättning)

Eftersom det enligt såväl föreningsrepresentanter som deltagare och deras grannar ofta saknas vana vid föreningsliv bland de som bor i de utvalda områdena, blir det också svårt för dem som söker aktiviteter att veta var de ska söka. Ramina berättar att hon höll på att drunkna under flykten från Syrien till Sverige. Hon förstod efter en tid i landet att här lär sig alla barn att simma och med hennes erfarenhet ansåg hon att det var viktigt att också hon lärde sig.

”Så jag tänkte, jag ska lära mig, så jag frågade överallt – var kan man lära sig vuxen, lära sig simma? Så det finns inte något, det finns inte den tiden, nu finns det tack och lov. Så jag bara köpte biljett till simhallen här.” (Ramina, Närstad)

Ramina tog på sig badkläder och satte sig vid sidan av och tittade på hur andra gjorde. Sedan klev hon ned i barnbassängen och började försiktigt prova sig fram. Hon skämdes till en början, berättar hon, men tog mod till sig och började så småningom följa även de vuxna. Hon lärde sig på egen hand, men har nu hittat Kvinnligt nätverks simundervisning och filar på tekniken.

³⁷ Lundberg m.fl., Många bidrar, få orkar bära: Ideellt arbete i Sverige 1992–202.

Könsseparata aktiviteter lockar

Flera av de intervjuade kvinnorna berättar att de könsseparerade verksamheterna varit avgörande för deras deltagande. För några är Korpen till och med synonymt med en förening som gör saker för och hjälper kvinnor. Inte minst simundervisning med bara andra kvinnor lyfts fram som åtråvärd. Amina berättar att hon brukade simma om somrarna i både Kuwait och Pakistan men hade legat av sig och en längre tid sökt efter möjlighet att gå en simkurs tillsammans med endast andra kvinnor. För henne var det så glädjande att äntligen få simma igen när hon hittade Korpen. Hon är tydlig med att det här är viktigt för just henne, att hon inte dömer andra som simmar tillsammans med män. Hon känner sig bara inte bekväm, konstaterar hon.

Det är inte alltid föreningarna lyckas upprätthålla könsseparata verksamheter och det har förekommit att deltagare har slutat när en manlig ledare ersatt en tidigare kvinnlig. Materialet tyder inte på att könsseparata aktiviteter är ett absolut krav från alla deltagare, men de tycks vara attraktiva.

Regeringen har uppmärksammat behovet av simundervisning i de områden som idag är föremål för Idrottsklivet. I 2026 års budget avsätter den 90 miljoner kronor för simundervisning för alla åldrar men villkorar den med att könsseparerad undervisning är förbjuden.³⁸ Ett sådant förbud mot könsseparerad simundervisning utgår inte från de sociala behov och erfarenheter som finns i områdena som initiativet riktar sig till, och riskerar att stänga en annars framkomlig väg till jämlik simundervisning för många. I forskningen finns stöd för frivillig könsseparerad idrottsutbildning på flera grunder, bland annat för att bygga upp ovana deltagares självförtroende och självkänsla.³⁹

38 Prop. 2025/26:1, "Regeringens Budgetproposition Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid", 167–68.

39 Johansson och Svender, "Of course you should fight with a girl! Doing gender in the inclusion work of budo and martial arts sport clubs."

De intervjuades kunskaper om Korpens organisation och verksamhet

Intervjuerna tyder på att kännedomen om Korpen är liten bland deltagare och deras grannar. För deltagare som redan hittat in i verksamheterna tycks kunskapen i första hand vara knuten till de aktiviteter de deltar i och var de hålls samt vilka informationskanaler som deltagarna kan använda. Vägen in till verksamheterna beskrivs ofta som relationsburen: deltagarna hittar till Korpen via vänner, föräldrar- och barnrelationer eller genom kontakt med andra lokala verksamheter. I dessa fall uppfattas Korpen som en stödorganisation i bakgrunden snarare än som en bred organisation som deltagarna kan bli än mer delaktiga i. Bland de boende i de utvalda områdena som inte deltar i Korpens aktiviteter, saknas helt bekantskap med Korpen. I ett av områdena såg vi att personer boende i området inte kände till att Korpen hade verksamheter som gympa/dans och simning, trots att de uttryckte en vilja att delta i den typen av aktiviteter. I Storastad fanns ett liknande nätverk av kvinnor vars uppmärksamhet Korpen inte lyckats fånga trots att föreningen sökt deltagare i området men inte lyckats med detta i någon större utsträckning.

Detta tyder på att information om aktiviteterna inte alltid når utanför de nätverk där verksamheten redan är etablerad, och att synligheten i lokalsamhället kan vara ojämn. För föräldrar är det särskilt viktigt att ha kunskap om föreningarna och deras aktiviteter eftersom föräldrarnas tillit till dem kan vara avgörande för barns och ungas deltagande. När det är oklart varför en aktivitet hålls, vilka som står bakom eller i vilket sammanhang den ingår, påverkar detta föräldrars benägenhet att låta barn delta.

Föräldrars kännedom om organisationer som möter deras barn och ungdomar är en förutsättning för att de ska känna tillit till dessa. Om tilliten brister får det tydliga konsekvenser, inte minst för flickors deltagande, där frågor om trygghet och legitimitet avseende verksamhetens plats och organisering får stor praktisk betydelse.⁴⁰

40 Norberg, Johan R m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

En fråga som kan diskuteras är vad som händer i de fall där lokala föreningar anslutit sig till Korpen i och med att de också blev förvaltare av medel från Idrottsklivet, men där de har behållit sina ursprungliga namn. I de fallen är Korpen som organisation och utbildningsväg generellt otydlig eller osynlig för de boende. Verksamhet bedrivs med stöd av Korpen, men kopplingen till organisationen är inte synlig för deltagarna, vilket i sin tur påverkar hur människor förstår vem som arrangerar, vilka ramar som gäller och vilka möjligheter till fortsatt deltagande som finns. Det går inte att säga att deltagandet i Idrottsklivet stärker Korpens varumärke i dessa fall.

Rekryteringen av deltagare och ledare blir i hög grad beroende av personliga kontakter och redan etablerade sociala nätverk. När information sprids via vänner, familjer och närliggande verksamheter ökar träffsäkerheten inom dessa kretsar. Samtidigt föreligger en risk för att de som står utanför nätverken inte nås, trots att de är intresserade av att delta. Där synligheten brister, som i exemplet där boende inte kände till att aktiviteter pågick, uppstår ett direkt bortfall av potentiella deltagare.

När det gäller ledarförsörjning blir sambandet med deltagande och organisationskännedom tydligt. Materialet indikerar att lokala ledare ofta

rekryteras ur den egna verksamheten – deltagare som stannar kvar, får ansvar och gradvis kliver in i ledarroller. Samtidigt framgår att formella ledarutbildningar vid intervjutillfället inte alltid hunnit genomföras eller erbjudas. Här finns en risk att föreningarna förlorar funna ledarämnen, då utbildning inte bara ger verktyg utan också i sig är ett slags belöning för många.

Finner de intervjuade att Korpens insatser inom ramen för Idrottsklivet i de utvalda områdena fått betydelse för individer och lokalsamhälle i termer av sociala resurser?

”Alltså folk blir ju liksom, när de får vara med i olika aktiviteter så blir de liksom jag tror de blir mer sociala och öppna för att lära sig om det svenska samhället. Och inte liksom vara inlåsta i sin egen värld, med sin egen familj och vara, vissa, i sin egna kultur. Så jag tror verkligen exakt det där. För på olika aktiviteter får man också lära känna nya människor. För på Ungdomsföreningen är det inte bara folk från Viken utan det är folk från överallt så man får liksom lära sig allt om alla typ.” (Layla, Närstad)

Idrottsklivet riktar medel till bostadsområden där färre idrottare i förening än vad som är fallet i andra bostadsområden, med syfte att stärka föreningsidrottandets roll bland annat i det brottsförebyggande arbetet. I Riksidrottsförbundets rapport Idrottsrörelsen som demokratiskola⁴¹ beskriver författarna hur det sätt som områdena omtalas i samhällsdebatten reducerar områdena och deras invånare till problem och brister. Den komplexa sociala verkligheten och de sociala resurser som finns där blir osynliga för den som inte själv lever här eller undersöker hur det ligger till. På så vis normaliseras föreställningar om att vi som bor i landet kan delas upp ”vi och dem” (ibid).

I inledningen nämndes att León Rosales studie av Idrottsklivets lokala praktiker

⁴¹ Linderyd och Rosales, Idrottsrörelsen som demokratiskola.

pekade mot att aktörer som hade framgångar i sitt lokala förankringsarbete visar på lyhördhet för området, utgår från ett resursperspektiv (i motsats till att utgå från ett bristperspektiv) samt ser idrott som ett medel för social utveckling. I antologin *Idrottens samhällsnytta*⁴² skriver idrottsforskaren Håkan Larsson⁴³ att idrott kan leda till social utveckling men bara om arbetet planeras med fokus på sådan och för detta krävs ett normkritiskt förhållningssätt. Ett sådant kräver reflektion över normer på många av det sociala livets sidor – något som fångas av León Rosales ”lyhördhet för området”.

I den här studien har Korpens lokala arbete för att stärka föreningsidrottandet och bli en mer inkluderande organisation undersökts också utifrån dess förmåga att fånga upp och utveckla just dessa lokala sociala resurser. Med sociala resurser avses här olika dimensioner av välmående, engagemang och kunskap på både individuell och områdesnivå.

I inledningen redovisades också något om tidigare satsningar där idrottsaktiviteter och idrottsföreningar stått i centrum för att mildra segregationens negativa konsekvenser. Kunskap som genererats inom tidigare satsningar togs enligt Wolf-Watz i beaktande när Idrottsklivet utformades.⁴⁴ En viktig lärdom uppges ha varit vikten av att rusta de specialidrottsförbund som har medlemmar med koncept och potential att göra skillnad för de utvalda områdena. Korpen, vars värdegrund är glädje, gemenskap och att alla ska kunna vara med, framstår som en organisation med goda förutsättningar att bidra till Idrottsklivets måluppfyllelse, särskilt i fråga om att skapa trygg, inkluderande och meningsfull fritid.

I intervjuerna ställdes frågor om på vilket vis deltagandet har påverkat intervjupersonerna själva och vilken betydelse de uppfattar att deras föreningsaktiviteter har för det aktuella bostadsområdet. I intervjuerna diskuterades också

42 Faskunger och Sjöblom, *Idrottens samhällsnytta*. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle.

43 Larsson, ”Idrott och social utveckling”.

44 Wolf-Watz, *Idrottens etablering i utsatta områden*. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning.

på ett mer generellt plan om satsningar av detta slag kan fungera förebyggande mot kriminalitet så som regeringen avsett. I följande avsnitt möter vi deltagarnas syn på hur aktiviteterna påverkat dem och deras områden liksom hur de ser på potentialen för Idrottsklivet. När det gäller påverkan på den egna situationen handlar utsagorna om såväl egen hälsa som förvärvade kunskaper och socialt engagemang. I fråga om områdesnivån delar intervjupersonerna i första hand sina tankar om hur de tror att insatser av detta slag kan få betydelse för området snarare än om Idrottsklivet faktisk gör, eller kan göra, skillnad.

Välmående

Intervjuerna rymmer många uttryck för rörelseglädje, tillfredsställelsen av gemenskapsbehov och att ha blivit bekräftad. De intervjuade i studien berättar att de känner sig glada, starka och som tillhöriga en gemenskap. Detta är, med få undantag, återkommande konstateranden, oavsett om det handlar om barn, ungdomar eller vuxna kvinnor.

De vill också fortsätta att träna i föreningen om träningen är på sådana tider som fungerar för dem och på samma villkor som nu, och flera efterfrågar fler träningspass än vad som erbjuds. Några intervjuade har därför också börjat träna på kommersiella gym efter att ha fått blodad tand med Korpen, vilket pekar mot att Korpen kan fungera som inkörsport till annat idrottande.

Att deltagandet påverkar den fysiska hälsan positivt är de flesta överens om, de få undantagen utgörs av ungdomar som deltar i annan träning som de menar har större positiv effekt på dem än vad som är fallet med deltagandet i studiens föreningar. De uppskattar i stället deltagandet i aktuella föreningars aktiviteter

Jag känner mig starkare,
friskare fysiskt och socialt
också. Vi träffar andra kvinnor,
vi skrattar tillsammans.

Dels får jag bättre kondition i
kroppen. Jag mår bättre psykiskt.
För jag tycker det är roligt, jag
känner mig så avslappnad när jag
kommer därifrån. Det kan göra ont i
några dagar, men det gör inget.

Jag tycker att idrott är fantastiskt
och det är roligt när man bjuder in
personer som inte är jätte, vad ska
man säga, förälskade i att röra på
sig. Eller det är jag verkligen inte.
Jag hatar att röra på mig. Det är så
här, I hate it, men jag måste göra det
för min hälsa och för mitt välmående.

för dess sociala värde. Särskilt de vuxna uttrycker hur de känner sig starka, friska och upplever hur blodcirkulationen får fart. Nästan aldrig nämns enbart de fysiska effekterna. De åtföljs närmast regelrätt av utsagor om hur intervjupersonerna upplever att deras självkänsla stärks eller hur deltagandet påverkar den psykiska hälsan. Nadia, som deltar i Korpen Storastads aktiviteter, representerar väl många sätt att prata om träningens betydelse för hälsan.

”Jamen dels får jag bättre kondition i kroppen. Jag mår bättre psykiskt. För jag tycker det är roligt, jag känner mig så avslappnad när jag kommer därifrån. Det kan göra ont i några dagar, men det gör inget.” (Nadia, Storastad)

Durriya, som lyfter hur viktigt det är för kvinnor som fött barn att få inspiration och tillgång till träning, lyfter på ett för materialet typiskt sätt också den sociala dimensionen av välmåendet.

”Jag känner mig starkare, friskare fysiskt och socialt också. Vi träffar andra kvinnor, vi skrattar tillsammans.” (Durriya, Grannstad)

Inte minst simundervisning och vattenträning nämns som stärkande för självkänslan och Ramina, som höll på att mista livet under flykten, uttrycker att det känns bättre i huvudet när hon vet att hon kan behärska vattnet idag. Nästan på exakt samma sätt uttrycker sig Safiya i Storastad om den fina och glada känslan i huvudet och i kroppen när hon lärt sig simma.

Det är inte bara rörelseaktiviteterna som givit intervjupersonerna ett förbättrat mående. Några av de intervjuade har inte deltagit i rörelseaktiviteter men i föreningarnas övriga verksamhet. Två ungdomar berättar hur Ungdomsföreningens arbetssätt har stärkt dem, exempelvis genom att de upplever att de blivit betydelsefulla för andra.

Just i Närstad talar flera av de unga tjejerna om hur det finns ett behov av att både våga synas och säga sin mening men också att nätverka och göra saker tillsammans, då stämningen bland stadens tjejer i flera intervjuer framställs som mycket dålig och till och med hatfylld. Några av de intervjuade menar att den dåliga stämningen är förklaringen till varför det är svårt att rekrytera deltagare till dansaktiviteter eftersom det anses råda en elitistisk inställning till dans bland de redan engagerade. Det ska nämnas att Ungdomsföreningen på deltagarnas initiativ vid tiden för intervjuerna nyligen hade startat en tjejgrupp för trygga träffar.

I intervjuerna tillfrågades deltagarna om de fått nya vänner eller utvecklat sitt nätverk av bekanta genom att delta i föreningarnas aktiviteter. Här varierar erfarenheterna utifrån vad slags förening som de intervjuade deltar i. Främst i de föreningar som nyligen anslutit sig till Korpen förekom det att nya vänskapsband knutits. I Kvinnligt nätverk har själva poängen med föreningen varit att skapa just ett socialt nätverk för i första hand utveckling och utbyte av deltagarnas kunskaper. Till traditionella föreningar sökte deltagarna sig i första hand för att motionera och gav inte uttryck för att det också handlade om att hitta nya vänner. Däremot har många, oavsett i vilken föreningstyp de deltar, uppgett att upplevelsen av gemenskap och glädje värderas högt.

Det går utifrån materialet att sluta sig till att Korpens aktiviteter haft positiv betydelse för deltagarna i termer av såväl fysiskt, psykiskt som socialt välbefinnande. På det individuella planet har både Korpens och övriga till Korpen anslutna föreningars pedagogik och aktiviteter nått fram till målgrupper som annars kunde gått miste om dem. Idrottsklivet är avsett att vara en social intervention, i den meningen att Idrottsklivet söker öka motståndskraften mot destruktiva krafter inflytande i områdena. Det är att döma av intervjuerna tydligt att det tas tillvara på och utvecklas lokala sociala resurser inom Korpens Idrottskliv och att det främsta verktyget för kommunikation är mun-till-mun-metoden. Målet med deltagandet är möjligen inte att hitta nya vänner men nätverk kan bli nog så starka ändå och här finns anledning för föreningarna att vara vaksamma så de inte blir slutna.

Kunskaper för fler

Till de sociala resurserna hör också kunskaper som deltagarna delar och erövrar. Det ska så här i kunskapssammanhang också nämnas att Korpen inom ramen för Idrottsklivet erbjuder utbildningen Personcentrerad ungdomsutveckling som utvecklats av Ungdomsföreningen. Den bygger på den strömning inom vårdvetenskapen som handlar om att sätta den vårdade personen i centrum för att undvika att den hamnar i kläm i det stora vårdmaskineriet. I fråga om ungdomsutveckling har förhållningssättet tagit fasta på det holistiska och bekräftande, att resursen finns där hos ungdomen att locka fram och utveckla. Utbildningen har givits till projektledare och till nytillkomna ledare under projekttiden. Nedan diskuteras både formell och informell kunskapsutveckling i Korpens Idrottskliv.

Formell utbildning för unga

Korpen bjöd in till ledarutbildningar under den period som studien genomfördes och det var främst yngre ledare som utbildades vid Korpens kansli i Stockholm vid ett tillfälle i slutet av november 2025. Tidigare nämndes att Idrottsklivets aktiviteter skulle präglas av Korpens policy om Trygg idrott, vilken exempelvis omfattar riktlinjer för hur medlemmar bemöter varandra och skapar ett klimat för samtal där alla kan känna sig välkomna och delaktiga. Vid utbildningstillfällets inledning fick både praktiserandet och reflekterandet över detta förhållningssätt gott om utrymme bland annat i samband med övningar där Korpens värdeord stod i centrum. Utöver utveckling av ledarfärdigheter erbjöds under utbildningen också moment där utbildarna presenterade idrottsrörelsens organisering. Utbildarna var måna om att deltagarna skulle få kunskaper om att idrottsrörelsen också kan vara en del av arbetsmarknaden. Deltagarna fick träffa och ställa frågor till förbundets generalsekreterare som bland annat berättade om sin väg till arbete inom rörelsen. De fick också träffa Hammarby Fotbolls CSR-ansvarige sedan 8 år – en person som själv vuxit upp i ett av de områden som polisen betecknar som utsatt. I samtal

med deltagarna framkom att deltagarna uppfattade avsikten med den ganska breda utbildningsinsatsen, och de uttryckte bland annat att det känts "lyxigt" att få ta del av den och att de fått en ny bild av idrottsrörelsen.

Reflektera över sociala relationer

I föreningarna pågår ofta ett informellt lärande som ett resultat av de pedagogiker och förhållningssätt som föreningarna praktiserar. I Ungdomsföreningens fall handlar det om ett inom vården utvecklat personcentrerat förhållningssätt som likt den lokalt förankrade idrottspedagogiken utgår ifrån hela människan och som ser den som en resurs.⁴⁵

När intervjuade deltagare reflekterar över vad de lärt sig av att delta i föreningen berättar de om hur de lärt sig att sköta en förening eller hur de kan organisera events och vilka aktörer som är viktiga att kontakta i olika ärenden. Också spontana uttryck för att föreningen erbjuder ett slags social fostran framträder som värd att lyfta fram här. Mona berättar:

"Jag har ju lärt mig jättemycket för jag var en ungdom som var väldigt sprallig av mig. Jag var väldigt arg. Jag var väldigt arg, på alla. Eftersom jag kände mig missförstådd hela tiden. Och sedan började jag gymnasiet och då vände mitt liv i 360 grader helt! Jag fick bättre umgänge och fann den här föreningen, så jag har verkligen lärt mig massor. Att man kan inte alltid göra det hur man vill, acceptera det och ta hjälp från andra. Man måste ju tänka på alla andra också. Man måste se andras behov också och inte bara utgå ifrån sina egna. Och det har ju / grundaren/ och Yonas hjälpt mig med. Alltså de Yonas har ju förklarat grejer som jag inte velat inse. Fått mig att förstå massor av saker varje gång jag inte velat och sagt "jo men vi kan ju göra så här eller ifall vi kollar med honom så kanske vi får? Det måste ju finnas något sätt" Han har alltid fått mig att inse att allt inte

45 Garnov m.fl., "Samhällsstrukturer som utmanar och främjar personcentrering".

går som man vill och det är helt okej. Som sagt var jag en väldigt sprallig tjej i grundskolan och kanske ibland också ...haha...men de har lärt mig tålamod. De har lärt mig ledarskap. De har fått ut det från mig jättemycket, för de har sett vem jag är, vad jag vill och såg mig för mig! Vad har jag lärt mig mer? Kontrollera mig själv. Och lyssna på alla. Tänka på alla. Alla ska vara med, oavsett vad. Allas behov är lika viktiga exakt som att alla är lika viktiga. En ledare ska lyssna, ta hänsyn till alla åsikter och känna att alla är inkluderade. Det är det som gör en ledare – alla ska vilja följa den ledaren. Och det är det de har fått mig att bli och det är jag för evigt tacksam för.” (Mona, Viken)

Det framstår som att det personcentrerade förhållningssättet i föreningens pedagogik tränar deltagarna i att inte enbart reflektera över sociala relationer men också i att formulera sig om den egna situationen och utvecklingen.

Vuxna deltagare och föreningsrepresentanter berättar också om att de lärt sig det konkreta föreningsarbetet och föreningsföreträdare betonar att stödet från Korpen har varit fint. Men också vuxna reflekterar över de relationella sidorna av föreningslivet. Nesrin i Grannstad berättar att det har varit lärorikt och viktigt att träffa kvinnor med annan kulturell bakgrund än hennes egen. För henne var det tillräckligt – ”vi hälsar i affären” – hon upplevde inte att hon behövde mer. Även andra lyfter fram mångfalden av deltagarnas bakgrunder, men också deltagarnas skilda generationstillhörigheter, som lärorika.

Amina värdesatte att hon fått verktyg att kunna bidra mer till det sociala livet i hennes område och lyfter fram vad hon såg som en viktig lärdom från simundervisningen:

”En sak som jag verkligen verkligen tyckte mycket om med vår första simlärare var att hon inte bara lärde oss att simma utan också lärde oss att le hela tiden. Jag känner att hon fick oss att bli en hälsosammare version av oss själva, utöver simningen, och att när vi blev det, kunde vi också bidra mycket bättre till våra områden [communities].” (Amina, Storastad, förf. övers. fr. engelska)

Det kvinnliga nätverkets ena företrädare var vid tiden för intervjun relativt ny i sin styrelse och fick ta stort ansvar för att få föreningen att fungera:

”Jag lärde mig jättemycket från föreningen. Och det betyder jättemycket. Jag lärde mig att ha tålamod. För att när man ska jobba med människor då behöver man ha ett riktigt bra tålamod”. (Farah, Närstad)

På olika sätt uttryckte både ledare och deltagare liknande erfarenheter av föreningslivet – de värderade både det lärorika i det sociala livets mångfald och den egna utvecklingen.

Föreningsföreträdarna (som samtliga leder eller har med deltagarna att göra) framstår i intervjuer med deltagare genomgående som förebilder och/eller omtänkta och viktiga inspiratörer. Gemensamma drag som kommer i dagen utgörs av att de bekräftar och ser hela deltagaren och är bra på att känna av hur de enskilda personerna eller gruppen mår. Deltagare berättar att de lär sig av hur instruktörerna eller andra ledare själva gör. De holistiska ansatserna i föreningarnas pedagogik sätter tydliga avtryck i hur deltagarna beskriver sina erfarenheter.

Färdigheter och kunskaper om hälsa

Deltagandet i Korpens aktiviteter är förstås också rörelseutbildning och utbildning som rör hälsa. Instruktörerna i Korpöreningarna har som tidigare nämnts lång erfarenhet av att instruera och utbilda om motion och berättar om hur de brinner för att dela sitt Korpen-engagemang och hälsointresse med fler. Marcus, som är instruktör i vattengympa i Storastad, deklarerar att han ”andas Korpen” och att det är där i simhallen framför gruppen med Lena PH i högtalarna han trivs som bäst. Flera av de vuxna kvinnorna som deltar i vattenträning av något slag gör det inte minst för sina barns skull. De förklarar att de måste kunna lita på sig själva i vattnet om de ska kunna ha med sig sina egna barn på stranden eller till simhallen. Andra kvinnor som deltar i aktiviteter lyfter att de fått mer kunskaper om hur kroppen fungerar och att det kan vara roligt att röra på sig, gärna tillsammans med ens barn.

Ett annat exempel där lärandet fått stor betydelse för deltagarna är Kvinnoföreningens cykelkurser. Ordföranden Eva anser att det är viktigt att kunna cykla om man bor i Sverige och föreningen har lärt 300 kvinnor att cykla:

Eva: ”Ja, en viktig del i att få en förening att ge någonting, eller människorna i en förening, det är att de ska ha ett arbete också. Att de blir delaktiga i samhället. Och det blir man genom att cykla. Man får kondition, man får de här endorfinerna när man rör på sig. Men det ger också självförtroende när man lyckas lära sig någonting som vuxen. Och många av kvinnorna har faktiskt fått arbete. Huvudsakligen inom hemtjänst, för där behöver man kunna cykla. Men också andra arbeten, så de kan ta sig till jobbet, de kan ta sig till skolan, de kan ta sig till sina barns skolor.”

Intervjuare: ”Så du menar att föreningens aktiviteter har hjälpt kvinnor att få arbete?”

Eva: ”Ja, det har den. Det är helt klart så. Det är helt klart. Jag har många. Det är till och med många. Det tycker jag är jättekul. Och att de sen vågar önska saker. Vad vill jag mer lära mig? Vad vill jag mer?”

Eva berättar att simundervisningen kom till som en effekt av att många medlemmar fick smak på att lära sig nya saker och efterfrågade simning. På detta vis utvecklas verksamheterna i föreningarna. Tina i Storastad höll sedan tidigare en hälsoklubb för seniorer där hon träffar äldre för att utbilda dem om hur de kan ta hand om sig. Hon berättar att hon skulle vilja starta en liknande klubb med deltagarna i områdena som omfattas av Idrottsklivet eftersom det finns ett stort intresse bland deltagarna för hälsofrågor.

Det pågår lärande i Korpens Idrottskliv i formella såväl som informella sammanhang och i flera fall ges uttryck för att nya deltagare och föreningsrepresentanter lär av varandra. Vittnesmål om nya kunskaper tillsammans med stärkt självkänsla, nya nätverk och (i Kvinnoföreningens fall) förbättrade

positioner på arbetsmarknaden tyder på att Korpens insatser har fått betydelse i termer av sociala resurser både för individer och på områdesnivå.

Kan satsningar som Idrottsklivet tjäna sitt syfte?

De intervjuade har också fått frågan om, och i så fall hur, de tror att satsningar som Idrottsklivet kan få betydelse för att minska problemen med kriminalitet och rekrytering till gäng. Det är vanligt att de tillfrågade svarar ”Absolut!” på den frågan.

I ett tidigare avsnitt tog vi del av Aminas resonemang om hur unga som hamnar i destruktiva sammanhang i första hand söker gemenskap och känner sig uteslutna. Ana, som är deltagare i Ungdomsföreningen, är inne på samma spår och beskriver hur hennes förening erbjuder gemenskap utan att ungdomen ”gör något dåligt”. Den förklaringen är relativt återkommande i materialet, även om flera intervjuade förklarar att de tror att om ungdomar spenderar tid på att idrotta finns inte tid för att ”göra något dåligt”.

De flesta aktiviteter i studien av Korpens Idrottskliv vänder sig till vuxna kvinnor – kan aktiviteter för kvinnor ha någon påverkan på ungdomars idrottande i förening i de aktuella områdena?

Helena i Grannstad menar att förebildligheten hos målgruppen är en viktig poäng med Korpen Grannstads deltagande i Idrottsklivet. Det stod tidigt klart för föreningen att många föreningar i staden, med en yngre målgrupp, skulle gå med i Idrottsklivet. Korpen, som gärna ville göra något, såg sin nisch:

Helena: ”Så då bestämde ju vi oss för att ha målgruppen kvinnor som blir bra förebilder för sina barn och ungdomar så att de kan göra kloka val. Och liksom öka förståelsen, alltså hur svenskt föreningsliv funkar. För det är ju inte alla som vet det heller som inte har varit i Sverige så länge.”

Hon berättar också att när de träffar kvinnorna vid träningstillfällena passar hon på att berätta om hur idrottsföreningar som barnen kommer att möta fungerar, att föräldrar kan behöva hjälpa till med olika saker och hur de kan engagera sig. Ser då de deltagande kvinnorna sin roll på samma vis? I de fall de hade barn var det flera som trodde att deras deltagande i motionsaktiviteter skulle inspirera deras barn. ”Jag är mamma, självklart är jag en förebild” förklarar Durriya, som ju också kommer att bli Grannstads ledare i träningsgruppen i Backen.

Idrottsforskaren Håkan Larsson som problematiserar idrott som medel för social utveckling ser inte i första hand föräldrarnas förebildlighet (som idrottare) som lika viktig som föräldrarnas roll som möjliggörare. Att ha kunskaper om föreningar, resurser att betala för deltagande och värderingar som uppmuntrar deltagande menar han ofta är avgörande för barns idrottande. I en studie av nyanlända barns idrottande identifieras tre områden där föräldrarnas betydelse som möjliggörare är särskilt viktig. Forskarna menar att föräldrarnas möjligheter att ge praktiskt stöd, deras attityd till idrott och de normer och förväntningar som råder avgör om barnen tar del av föreningsidrott. De konstaterar att nyanlända migranter i en jämförelse med föräldrar som är etablerade i landet, ofta har svårare att vara möjliggörare för sina barn. Föreningarna behöver därför vara medvetna om hindren och, som tidigare lyftes fram, reflektera över sina egna förväntningar och granska dem normkritiskt. Exemplet ovan där föreningsrepresentanten Helena passar på att ”utbilda” de vuxna deltagarna i hur föreningsidrottslivet fungerar och vad som förväntas av föräldrar till föreningsaktiva barn, är ett bra exempel på hur Korpen kan bidra till föräldrarnas roll som möjliggörare i praktisk mening.

Betydelsen av Korpens lokala arbete för individer och lokalsamhälle

Det framgår av intervjuerna att det lokala arbetet med Korpens Idrottskliv har haft betydelse för deltagarna på individnivå, en betydelse som i sin tur tar sig uttryck som stärkta sociala resurser i både aktuella bostadsområden och över större geografiska områden. Även föreningarna själva stärks genom det inkluderande arbetet.

Stärkta deltagare

Deltagarna berättar om hur de stärkts både psykiskt och fysiskt genom deltagande i aktiviteter. Här lyfter fler att deras självkänsla stärkts, de upplever sig starka och friska och mindre stressade. Inte minst vattenträning och simundervisning har haft sådana effekter på deltagarnas mående. I intervjuerna framgår tydligt att verksamheterna också lyckats skapa en miljö där deltagarna känner sig bekräftade och som en del av en gemenskap, vilket tyder på att sociala resurser tas tillvara och utvecklas i Korpens Idrottskliv. Både föreningsrepresentanter och deltagare vittnar också om att nya färdigheter ökar deltagarnas tilltro till den egna förmågan och därmed stärks även egenmakten.

Kunskaper och nätverk

I Korpens lokala Idrottskliv erbjuds både formellt och informellt lärande, där både unga och vuxna deltagare lyfter fram hur de upplever sig sedda och bekräftade som hela personer. Särskilt ungdomarnas inneboende resurser och behov står i fokus i ledarutbildningar och föreningspedagogik. Pedagogiken har också tagit sig uttryck som social fostran, där unga själva reflekterar över sina insikter om den egna utvecklingen. På ett konkret plan har förvärvade kunskaper i en förening lett till att deltagare kunnat börja arbeta och deltagarna har fått nya eller större sociala nätverk.

Stärkt engagemang och delaktighet

Vikten av att rikta blicken mot områdenas resurser har påtalats och praktiserats inom Korpens Idrottskliv. För föreningar som inte är etablerade i områdena är förstås rekrytering av deltagare och ledare från området grundläggande för att förankra föreningen lokalt. När föreningar haft framgångar på detta område uppstår också möjligheter till social utveckling så att deltagare och boende i områdena går från att vara mottagare av aktiviteter till att bli bärande aktörer i verksamheten. I kapitel 3 såg vi hur Vikens cykelkurser leds av tidigare kursdeltagare, och två tonåringar kliver fram som ledare och uppskattar den

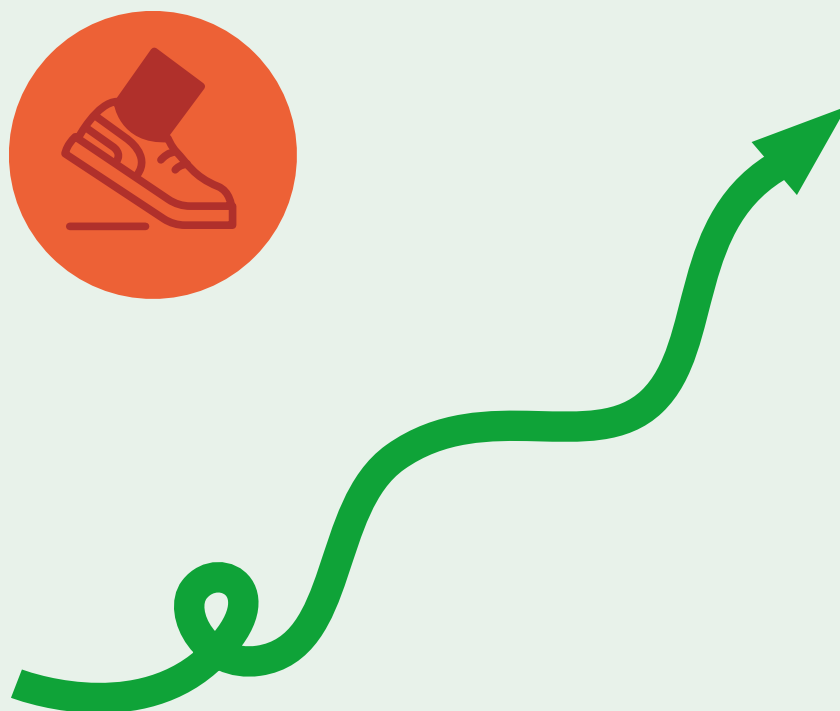
tvärgenerationella gemenskapen. I Ungdomsföreningen beskrivs också hur en nyckelperson tidigare själv "började i föreningen som deltagare" och senare blev anställd, vilket konkretiserar en möjlig kedja från deltagande till ansvar och rolltagande. Sammantaget tyder detta på att insatserna kan bidra till sociala resurser i form av delaktighet, föreningsanknytning och ledarskap – även om det samtidigt framgår att formell ledarutbildning inte alltid hunnit komma på plats vid intervjutillfället.

Idrottsklivet syftar till att bidra till det brottsförebyggande arbetet och det framgår av materialet att intervjupersonerna har tilltro till idrott som medel för social utveckling. För områdenas trygghet menar intervjupersoner att det inte räcker med fler poliser utan att fler vuxna behöver vara närvarande och synliga i området, vilket kan tolkas som ett lokalt arbete med normer, relationer och social kontroll i vardaglig mening. I samma avsnitt framhålls även att fokus på kriminalitet riskerar att tränga undan uppmärksamheten på mer vardagliga hinder för deltagande (lokaler, trångboddhet, omsorgsansvar, psykisk ohälsa), vilket placerar idrottsverksamheten i ett sammanhang där sociala resurser också handlar om att sänka trösklar och göra deltagande möjligt i praktiken. Konkret framgår det ur materialet att "bli lyssnad på" och socialt bekräftad, ha fått vuxen närvaro och emotionellt stöd genom Korpens aktiviteter uppfattas av intervjupersoner bidragit till att föra dem bort från destruktiva gemenskaper. Det som betonas i dessa berättelser är inte enbart själva idrottandet, utan erfarenheten av att bli sedd, bemött och lyssnad på av vuxna och ledare. I intervjuerna framstår detta som en avgörande social resurs – en form av psykosocial trygghet och tillhörighet – som i sin tur kopplas till att de kunnat ta avstånd från gängrelaterade miljöer och orientera sig mot andra vägar. Korpens aktiviteter beskrivs av intervjupersoner som alternativa gemenskaper och tillfällen för tillhörighet. Då stora delar av Korpens Idrottskliv riktar sig till vuxna kvinnor uppfattar både dessa deltagare och föreningsrepresentanter deras roll som förebilder för sina egna barn och möjliggörare för barnens deltagande.

Sammanfattningsvis har fler nåtts av Korpens inkluderande pedagogik där aktiviteterna och föreningarna har skapat förutsättningar för att stärka den sociala vävnaden i de aktuella bostadsområdena.

Bra grepp om framtiden

Fokus Korpen 2032, riktar in sig på tre prioriterade "förflyttningar" som innebär att Korpen ska stärka föreningsdriven motion, aktivera fler arbetsplatser samt spegla mångfalden. Korpen uttrycker att för detta sistnämnda inkluderingsarbete, krävs att organisationen kan "synliggöra normer och förändra hindrande strukturer för underrepresenterade målgrupper". Vidare uttrycks att representationen av underrepresenterade grupper behöver förbättras i verksamhetens alla delar. Idrottsklivet blir för Korpen en möjlighet att utveckla sin organisation, sin verksamhet och sina arbetssätt i linje mot att, kanske i första hand, stärka

föreningsdriven motion och bättre spegla mångfalden i organisationens olika delar och på dess olika nivåer. Innan rekommendationer för framtiden presenteras behöver två spänningar som kommer till uttryck i studien och som Korpen möter i arbetet med att etablera sig starkare i områden som missgynnas av den rådande samhällsutvecklingen, lyftas fram.

Ekonomiska hinder och uppoffringar

Studien visar att deltagande i aktiviteter underlättas när aktiviteterna erbjuds till låg eller ingen kostnad för deltagarna. Föreningsföreträdare i studiens traditionella Korp-föreningar menar att deras organisationer saknar egna medel att subventionera verksamhet när inte extra resurser av Idrottsklivets slag, skjuts till. Korp-föreningarna i den här studien möter främst vuxna kvinnor och intervjuerna med både föreningsrepresentanter och deltagare ger vid handen att betalningsförmåga i de flesta fall saknas när andra mer basala behov behöver prioriteras. En svensk studie från 2024 visar att föräldrar som själva är utrikes födda lägger ungefär lika mycket pengar på barnens idrott som inrikes födda gör, vilket forskarna tolkar som att de förstnämnda familjerna värderar idrotten högre, då deras inkomster generellt är lägre.⁴⁹ León Rosales studie bekräftar bilden av att föräldrar i strukturellt missgynnade områden ser barnens idrottande som en medveten strategi för att ge barnen en meningsfull livsstil och skydda dem från destruktiva miljöer, vilket motiverar de ekonomiska uppoffringarna.⁵⁰ De intervjuade i studien, unga såväl som vuxna, var överens om att sämre ekonomi måste vara den huvudsakliga orsaken till att föreningsidrottandet är mindre omfattande i de aktuella områdena. De till synes motsägelsefulla resultaten kanske kan förstås som att det visst idrottas i förening i de aktuella områdena, att många familjer tycker att barnens idrottande är väl värda ekonomiska uppoffringar men att det inte är lika vanligt att nyanlända föräldrar ingår bland dessa idrottssatsande familjer som att de mer etablerade gör det. De föreningar som nyligen anslutit sig till Korpen har inte tidigare varit en del av idrottsrörelsens stödstrukturer och är inte på samma vis beroende av just dessa, men har liknande svårigheter att låta

49 Hertting och Wagnsson, Smakar det så kostar det. Om föräldrars kostnader för barnens idrott.

50 León Rosales, Att vägra förminska.

medlemmarna bära föreningens kostnader för både idrotts- och andra aktiviteter.

Regeringen har förklarat Idrottsklivet som permanent, vilket förstås bara kan vara fallet så länge det finns en majoritet för det. Den sammanlagda summan för satsningar i områden där det idrottas mindre i förening har också minskat under perioden som stödet permanentats. Flera forskare varnar för att idrottens potential att minska segregationen undergrävs av projektformens kortsiktighet. För att idrotten ska kunna vara med och lindra segregationens negativa effekter eller fungera inkluderande på ett hållbart vis krävs att idrotten går ifrån temporära satsningar till att utveckla sina ordinarie stödstrukturer så att föreningar i utsatta områden kan stå på egna ben.³

Målkonflikter?

Föreningarna verkar under olika omständigheter och deras ursprungliga ändamål varierar sinsemellan. Också de sammanhang där de verkar skiljer sig åt vad gäller städernas storlek, föreningarnas upptagningsområden och närhet till storstadsområden. Tillgång till hallar och andra anläggningar är också de varierande, vilket påverkar hur potentiella deltagare upplever tillgängligheten i föreningarnas erbjudanden.

Satsningen ska stärka föreningsidrottande i områdena, vilket kan tolkas som att målet är att etablera stabil verksamhet i områdena. För traditionella Korp-föreningar handlar det i studien om att erbjuda bostadsnära träning och att attrahera lokala ledare i de aktuella områdena. För två av de till korpen nyligen anslutna föreningarna har denna lokala dimension inte varit central eftersom de menar att staden är liten och människor behöver också se något annat än sitt bostadsområde. För den tredje nyanslutna föreningen är områdesdimensionen central, även om ledarna i sina aktiviteter tar med sig medlemmarna ut i geografin.

31 Norberg, Johan R m.fl., Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle.

Tidigare nämndes att vattenträning och simning var mycket populära aktiviteter som bara med ett undantag bedrivs relativt långt ifrån de aktuella områdena. Instruktörerna är både lokalt rekryterade och inhyrda, de inhyrda lär ut simning, saknar i övrigt koppling till föreningen och erbjuder därför inte introduktion till föreningarnas övriga aktiviteter.

Introduktion av nya stabila ledare tar tid, och både deltagare och föreningsrepresentanter vittnar om att kontinuiteten därför kan brista, vilket i sin tur leder till att deltagare kan välja bort deltagande i föreningen. Idrottsklivet har fått minskade resurser och föreningarna behöver göra val så att resurserna används mest effektivt. I och med att det tar tid för föreningarna att hitta och introducera ledare, kan det vara mer effektivt att hyra in siminstruktörer i simhall, en lösning som inte egentligen bidrar till att stabilisera föreningsidrott i området. Däremot bidrar aktiviteten i hög grad till att stärka personer som utgör målgrupp i områdena. En förening har valt bort vattenträning då den uppfattat sådan som utanför Korpens målsättning med satsningen. Föreningarna har kunnat arbeta fritt med hur de rekryterar nya ledare, och enligt föreningsrepresentanter ger Korpen bra stöd i fråga om utbildningar. Här kan möjligen en diskussion inom förbundet, med föreningarna, mejsla fram ett förtydligande av hur Korpen ser på prioritering mellan deltagares respektive områdets sociala utveckling.

Slutdiskussion

Studiens resultat visar att Korpen, med sin värdegrund förankrad i glädje, gemenskap och alla är välkomna, besitter en unik potential att förverkliga målen inom Idrottsklivet. Genom att fokusera på bredd snarare än tävling har föreningarna lyckats skapa meningsfulla sammanhang för grupper som annars ofta står långt ifrån idrottsrörelsen.

Samtidigt syns i studien skillnader mellan de traditionella Korp-föreningarna och de föreningar som anslutit sig till Korpen i samband med Idrottsklivet. Medan de traditionella föreningarna kämpar med att bygga tillitsfulla relationer från

grunden, har de nyare föreningarna ofta redan en stark lokal kännedom men saknar i stället erfarenhet av idrottsrörelsens administrativa strukturer. Ett genomgående problem för båda typerna är dock Korpens relativa osynlighet som varumärke. För deltagarna är det ofta den specifika aktiviteten, den personliga relationen till ledaren och ibland sammanhanget som föreningen erbjuder, som är det primära. Kopplingen till Korpen som organisation kan samtidigt vara helt okänd eller otydlig. Detta riskerar att minska möjligheten till ett långsiktigt engagemang som sträcker sig bortom Idrottsklivets specifika satsningar.

En central slutsats är att aktiviteterna har genererat betydande sociala resurser på individnivå. Deltagarna vittnar om stärkt självkänsla, minskad stress och en upplevelse av att bli sedda som hela människor. Särskilt tydligt blir detta i verksamheter som simundervisning och cykelkurser, där förvärvade färdigheter inte bara lett till ökad trygghet utan även i konkreta fall har förbättrat deltagarnas chanser på arbetsmarknaden. Denna form av egenmakt fungerar som en direkt motkraft till den samhälleliga distans och stigmatisering som ofta präglar vardagen i de utvalda områdena. En sådan motkraft bidrar till att båda utveckla och synliggöra områdenas sociala resurser.

I den mening Idrottsklivet ska fungera brottsförebyggande har Korpens lokala engagemang visat att aktiviteterna kan fungera som alternativ gemenskap med vuxennärvaro och bekräftelse av unga och deras inneboende kapaciteter. Att nå vuxna kvinnor och mammor framstår här som en strategiskt riktig väg, då dessa fungerar som viktiga förebilder och möjliggörare för barnens deltagande. Genom att utbilda föräldrar i hur föreningslivet fungerar sänks också trösklarna för nästa generation på ett sätt som möjligen kan vara långsiktigt.

Det finns slutligen en svårighet i satsningen avseende ekonomi och kontinuitet. Eftersom deltagarnas betalningsförmåga ofta är begränsad har verksamheten hittills byggts med externa medel. Här finns en uppgift för förbundet att se över om en solidarisk omfördelning av medel kan göras internt. Kan resursstarkare delar av

organisationen subventionera resurssvagare och kan subventioner behovsprövas?
Det finns en otydlighet i hur föreningarna ska prioritera resurserna i sina Idrottskliv
när det gäller aktiviteternas lokalisering. De lokala föreningarna har olika
förutsättningar och har möjligen därför tolkat frågan om var aktiviteterna helst ska
hållas olika. Är det viktigare att samla deltagare från området oavsett var detta sker,
eller att hålla verksamheter i de utvalda områdena?

Rekommendationer

För Korpens strategi att stärka föreningsdriven motion och bättre spegla mångfalden i organisationens olika delar och på dess olika nivåer är erfarenheter från Idrottsklivet intressanta. Rekommendationer som lämnas här fokuserar på ett idrottsliv utan Idrottskliv för att skapa långsiktighet och undvika att vunna kunskaper och arbetssätt förloras. Utifrån Korpen i Idrottsklivets lokala erfarenheter kan följande rekommendationer lämnas.

1. Finansiering och långsiktig struktur

Utveckla en hållbar avgiftsmodell: Korpen bör skapa en förbundsgemensam finansieringsmodell där subventionerade eller avgiftsfria aktiviteter kan vara ett permanent inslag för målgrupper med svag ekonomi. Som medlem i Riksidrottsförbundet finns därför anledning att verka för samma utveckling där. Håll därför fast vid att Korpens strategi för inkludering är ett program och inget projekt, där utveckling av de ordinarie stödstrukturerna som kan hjälpa föreningar i områden som missgynnas av samhällsutvecklingen att stå på egna ben.

2. Lokal förankring och förtroende

Arbeta relationsskapande gentemot föräldrar och lokala nyckelpersoner samt delta i områdesspecifika nätverk. Föräldrarnas tillit är ofta en förutsättning för barnens, och särskilt flickornas, deltagande.

Arbeta systematiskt med föreningarnas synlighet. Eftersom nätverksrekrytering visar sig vara viktiga för föreningarna behöver Korpen hitta vägar att nå ut utanför de redan etablerade nätverken för att inte missa intresserade individer som står utanför de befintliga sociala cirkelarna.

Involvera målgruppen: Varje förening har olika förutsättningar att göra det, men materialet pekar på att många i målgruppen vill bli i anspråkstagna.

3. Ledarskap och utbildning

Snabbhet och flexibilitet i utbildningsinsatser: När deltagare visar intresse för att bli ledare bör Korpen prioritera att tidigt erbjuda ledarutbildning för att inte förlora värdefulla deltagare som resurser. Utbildning ses ofta som en belöning och en viktig bekräftelse som i studien visar sig högt värderad, samtidigt som utbildningarna kan vara otillgängliga för personer som har oregelbundna arbetstider eller som studerar och arbetar ”extra”.

4. Kunskapsbyggande och tydlighet

Följ upp och kunskapa tillsammans samt dokumentera för spridning: Korpen arbetar med träffar för Idrottsklivets projektledare där kunskap delas. Ett lyhört ledarskap på förbunds nivå skapar förutsättningar för lärande trots olika förutsättningar och bygger ett för alla användbart gemensamt kunskapskapital. Ett sådant kan användas operativt för att utveckla stödmaterial till föreningar i deras arbete med lokal förankring.

Undersök om det finns behov av förtydliganden av Korpens strategier och målsättningar.

Det finns även ett behov av att göra Korpens varumärke mer synligt i de fall andra till Korpen anslutna föreningar behåller sina ursprungliga namn, för att tydliggöra vilka möjligheter till fortsatt deltagande som finns.

Synliggör normer: Korpen kan oberoende av projektmedel fortsätta arbeta med att synliggöra normer och förändra de strukturer som hindrar underrepresenterade grupper från att delta på alla nivåer i organisationen.

Om kön och Korpen i Idrottsklivet

Kvinnor, mammor, tjejer och killar möter Idrottsklivet på olika vis. För kvinnor och mammor tycks Idrottsklivet skapa resurser på så vis att de över låga trösklar får tillgång till kvinnoseparata eller kvinnodominerade sammanhang med rörelseglädje, social gemenskap och vardagsnära stöd. Förutom välmående skapas också engagemang genom att deltagare bygger nätverk och ibland utvecklar ansvar i verksamheten. För tjejer blir trygghet och föräldrars tillit en central del av resursen: när föräldrar inte känner till vare sig den förening eller den plats där aktiviteter erbjuds begränsas tjejers deltagande. För killarna framstår de sociala resurserna ofta röra alternativa gemenskaper och vuxennärvaro som kan konkurrera med andra potentiellt lockande sammanhang i området. Sammantaget visar intervjuerna att de sociala resurser som Korpen frigör genom Idrottsklivet inte är könsneutrala: de uppstår i mötet mellan hur aktiviteterna utformas och de vardagsvillkor som också präglas av hur kön förstås.

Referenser

Aral, T., L. P. Juang, M. Schwartzenthal, och D. Rivas-Drake. "The Role of the Family for Racism and Xenophobia in Childhood and Adolescence". *Review of General Psychology*, 26, nr 3 (2022): 327-341.

Edström, Nina. *Följ Projekt Storstad*. Stockholms Idrottsförbund, 2019.

Ekholm, David, och Magnus Dahlstedt. "(Re)Forming the in-/outside: On place as a governable domain through sports-based interventions". *Social Inclusion* 8(3), 2020.

Eriksson, Sten, Göran Patriksson, och Owe Stråhlman. *Handslaget - från idé till utvärdering. Om projekt, ekonomi och verksamhet*. 2007.

Faskunger, Johan, och Paul Sjöblom, red. *Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*. Riksidrottsförbundet, 2017.

Garnov, Tide, Linnea Bengtsson, Sara Björklund, Linn Eckeskog, Ruben Marin, och Eyobel Samson. "Samhällsstrukturer som utmanar och främjar personcentrering". I *Handbok i personcentrering. Att göra abstrakta begrepp och komplexa situationer konkreta*. Högskolan Kristianstad, 2025.

Hertting, Krister, och Stefan Wagnsson. *Smakar det så kostar det. Om föräldrars kostnader för barnens idrott*. Riksidrottsförbundet, 2024.

Johansson, Maria, och Jenny Svender. "Of course you should fight with a girl! Doing gender in the inclusion work of budo and martial arts sport clubs." *Sports, Education and Society*., advance online publication, 30 januari 2025. <https://doi.org/DOI:%2010.1080/13573322.2024.2447470>.

Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet. "Fokus Korpen 2025". 2017. <https://>

intern.korpen.se/media/jqbldecsf/fokus-korpen-2025.pdf.

Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet. "Fokus Korpen 2032". 2024. <https://www.korpen.se/media/uysp2gg1/bilaga-1a-fokus-korpen-2032.pdf>.

Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet. "Programförklaring Idrottsklivet". Internt dokument, 01 februari 2024.

Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet. Trygg idrott. Hemsida. u.å. <https://intern.korpen.se/utveckling-stoed/trygg-idrott/>.

Larsson, Håkan. "Idrott och social utveckling". I Idrottens samhällsnytta. En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle. Riksidrottsförbundet, 2017.

León Rosales, René. Att vägra förminskas. Riksidrottsförbundet, 2026.

León Rosales, René, och Anja Norell. Kunskapsluckor och utvecklingsbehov - Om barns behov av föräldra- och vuxenstöd när de drabbas av rasism eller utsätter andra för det. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd/ Mångkulturellt centrum, 2023. <https://mkcentrum.se/wp-content/uploads/2023/12/23-leon-rosales-norell-om-barns-behov-av-stod.pdf>.

Linderyd, Andreas, och René Leon Rosales. Idrottsrörelsen som demokratiskola. u.å. Lindström, Jonas, och Tony Mickelsson Blomqvist. En match utöver det vanliga. Om ett kunskapsbaserat arbetssätt i idrottssvaga områden. Södertörns högskola, 2022. https://www.rf.se/download/18.7e76e6bd183a68d7b711624/1664976786129/10059_rf_rapport_enmatchutoverdetvanliga_a4_webb.pdf.

Lundberg, Erik, Ebba Henrekson, och Johan von Essen. Många bidrar, få orkar bära: Ideellt arbete i Sverige 1992–202. Arbetsrapportserie No. 123. Marie Cederschiöld högskola, 2025. <https://esh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1941543/FULLTEXT03.pdf>.

Norberg, Johan R., Christine Dartsch, och Pihlblad, Johan, red. Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle. Centrum för idrottsforskning, 2023.

Norberg, Johan R., och Tomas Peterson. "Det implicita kontraktet mellan staten och idrottsrörelsen". Del 10. Kurage : idétidsskrift för det civila samhället. 2013, nr 4 (2013).

Prop. 2025/26:1. "Regeringens Budgetproposition Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid". 2024. <https://www.regeringen.se/contentassets/3416d1df56ae4fcaacf03ecd8ed81ab1/utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid/>.

Prop.2024/25:1. "Regeringens Budgetproposition Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid". 2023. <https://regeringen.se/contentassets/bfe4593f9bod462f834bc8bbd052a921/utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid.pdf>.

Riksidrottsförbundet. "Idrottsklivet". 11 mars 2026. <https://www.rf.se/download/18.6336f49519be65c60c716ac9/1769155584794/Idrottsklivet%20omr%C3%A5den.pdf>.

Riksidrottsförbundet. "Strategi för idrottsrörelsens arbete i områden med socioekonomiska och föreningsidrottsliga utmaningar." Riksidrottsförbundet, 2025. <https://www.rf.se/download/18.541eee07197627cf1f79a4c0/1750083523391/Strategi%20f%C3%B6r%20Idrottsr%C3%B6relsens%20arbete%20i%20omr%C3%A5den%20med%20socioekonomiska%20och%20f%C3%B6reningsidrottsliga%20utmaningar%202026.pdf>.

Roelofs, Kim, och Tapio Salonen. Insatser i "utsatta" områden. En analys av 20 års

områdesutveckling och lärdomar inför framtiden. Bostad 2030. Malmö universitet, Studier i boende och välfärd (SBV), 2019. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1410165/FULLTEXT01.pdf>.

Schenker, Katarina, Daniel Bjärsholm, Per Gerrevall, Susanne Linnér, och Tomas Peterson. "Kan sociala idrottsentreprenörer motverka segregation?" I *Idrott och segregation. Om idrottens roll i ett ojämlikt samhälle*. Centrum för idrottsforskning, 2023.

Wagnsson, Stefan, Christian Augustsson, Konstantin Kougioumtzis, Owe Stråhlman, och Göran Patriksson. *Nyanlända barns och ungdomars uppfattningar om och upplevelser av föreningsidrotten i Sverige*. Riksidrottsförbundet, 2019.

Wolf-Watz, Olov. *Idrottens etablering i utsatta områden. En utvärdering av Idrottsklivets organisering, ledning och styrning*. Riksidrottsförbundet, 2024.

KORPEN

Svenska Motions-
idrottsförbundet